

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

2024

Tomáš Fiala

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

101. výsadková divize v bitvě v Ardenách

Tomáš Fiala

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra historických věd

Studijní program Historické vědy

Studijní obor Historie

Bakalářská práce

101. výsadková divize v bitvě v Ardenách

Tomáš Fiala

Vedoucí práce:

Mgr. Eva Fischerová Ph.D.

Katedra historických věd

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň

2024

Poděkování

Na tomto místě bych předně rád poděkoval Mgr. Evě Fischerové Ph.D. za její cenné rady, obětavý přístup a odborné vedení mé bakalářské práce. Zároveň bych rád poděkoval Vincentu J. Speranzovi, který od minulého roku již bohužel není mezi námi, za jeho ochotu podělit se se mnou o své životní příběhy, které prožil během obléhání Bastogne.

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2024

.....

Obsah

1 Úvod	1
2 Počátky 101. výsadkové divize.....	4
2.1 Invaze do Normandie.....	7
2.2 Operace Market Garden	11
3 Německý plán a počátek ofenzivy.....	14
4 Obklíčení Bastogne a průběh bojů do 17. ledna 1945.	17
4.1 Prosinec 1944	20
4.2 Leden 1945	24
4.3 Foy, Noville a poslední boje divize.....	26
5 Závěr	29
6 Seznam použité literatury a internetových zdrojů	31
7 Resumé.....	35
8 Přílohy.....	36
8.1 Seznam obrazových příloh	36

1 Úvod

Bitva v Ardenách je známa především jako jeden z posledních pokusů Adolfa Hitlera, jak zvrátit výsledek druhé světové války. Plán spočíval v průlomu skrze belgickou oblast Arden, kde na konci roku 1944 byla umístěna pouze slabší spojenecká posádka a pokračovat dále přes město Bastogne, ve které se nacházela důležitá síť silnic na přístavní Antverpy, kde by došlo k rozdělení spojeneckých armád. Plán se však setkal s výhradami nejvyšších generálů, převážně generála polního maršála Gerd von Rundstedta, který odkazoval na problematické počasí a těžko přístupný terén v oblasti Arden. Akce byla na osobní příkaz Adolfa Hitlera pojmenována jako Wacht am Rhein a 16. prosince 1944 v ranních hodinách spuštěna. Spíše neznámým předmětem výzkumu jsou jednotky, které se podílely na zastavení této masivní ofenzivy. Jednou z nich je 101. výsadková divize armády spojených států amerických, která se předtím zúčastnila velkého tažení do Normandie v rámci operace Overlord, a to 6. června 1944. Výsadkové divize tvořily hlavní předvoj, tudíž do Normandie seskočily v noci z 5. na 6. června, aby usnadnily postup divizí, které se ráno vylodily na plážích Utah, Omaha, Gold, Juno a Sword. Práce výsadkářů byla riskantní, protože museli operovat v nepřátelských liniích, kde měli likvidovat děla, mosty a jinou významnou válečnou infrastrukturu. Pro 101. výsadkovou divizi byla operace Overlord první bojovou akcí, ve které si však vedla velmi úspěšně. Její sesterská 82. výsadková divize, která se též účastnila invaze do Normandie, zažila boje již v severní Africe a na Sicílii. V Normandii bojovala 101. výsadková divize přes 30 dní a na léto byla poslána zpět do Anglie, kde se měla připravovat na největší výsadkovou operaci celé druhé světové války – operaci Market Garden v Nizozemsku. I přes zásadní neúspěch ukončit válku do konce roku 1944 si 101. výsadková divize vedla úspěšně i v Nizozemsku. V porovnání s osudem britské 1. výsadkové divize a polské 1. nezávislé výsadkové divize, které zůstaly v boji samy a téměř došlo k jejich rozdrčení, 101. výsadková divize se udržela až do stažení z bojů v polovině listopadu 1944. Dlouhý odpočinek ve francouzském městě Mourmelon le Grande se však divize nedočkala a byla, spolu s 82. výsadkovou divizí, vybrána pro udržení fronty okolo města Bastogne v Belgii.

Cílem této práce je představit 101. výsadkovou divizi, její minulost a primárně její působení během obléhání Bastogne od 19. prosince 1944 do konce ledna 1945. Za výzkumnou otázku si autor pokládá, čím vším si divize musela během obléhání Bastogne projít, jaké zde panovaly podmínky a přiblížit některé až neuvěřitelné události a situace. Práce je rozdělena do tří hlavních kapitol. První kapitola přibližuje historii divize, její

počátky, výcvik a tažení do Normandie a Nizozemska v dvou podkapitolách, které jsou nejstěžejnější body této kapitoly kvůli pochopení významu této divize. Druhá se věnuje počátkům ofenzivy v Ardenách. Je zde zmíněn německý plán a reakce spojenců. Dále je popsán význam města Bastogne a první dny ardenské ofenzivy, kdy Němci udeřili v Lucembursku a postupovali dále do Belgie. Nechybí zde ani zmínka o prvních reakcích spojeneckých vojsk v oblasti Bastogne, které byly vcelku pohotové, ale příliš slabé na to, aby bez pomoci dokázali město ubránit. Na tyto události navazuje třetí kapitola, kde je popsán příjezd 101. výsadkové divize do Bastogne a jejich první boje v Noville, kde se utkala s 2. pancéřovou divizí Wehrmachtu. Pozornost je věnována událostem z prosince 1944 a ledna 1945, kde je k většině dní stručně vysvětlena situace na frontě a bojové úkoly jednotlivých částí divize. Jsou zde též zmíněné podmínky, ve kterých výsadkáři v zimě museli žít a jakou výzbroj a výstroj v kruté zimě měli k dispozici. Rovněž je zde popsáno, kde se v Bastogne nacházely provizorní ošetrovny, kvůli ztrátě 326. zdravotnické roty. Nechybí ani zmínka o průlomu obklíčení, kterou měl na svědomí generál George S. Patton 26. prosince 1944. Poslední podkapitola se primárně zabývá postupnému vytlačování německé armády z oblasti Bastogne. Podrobněji popsáno je zde dobytí měst Foy, které výsadkáři ztratili v prvních dnech německé ofenzivy (konkrétně 20. prosince 1944), protože se jednalo o nelehký úkol a zároveň je to bitva, která je ve většině užitých publikací popisována nejpodrobněji. Kapitola je zakončena stručným shrnutím posledních dnů divize v Ardenách, navíc v těchto dnech byl německý odpor velmi slabý. Následně je nastíněno, co divizi čekalo v následujících měsících, kdy se válka v Evropě chýlila ke svému konci.

Danou problematikou se zabývají publicisté spíše zahraniční. Autor si není vědom žádné tuzemské publikace, která by se věnovala dané problematice. Nemluvě o ucelené historii 101. výsadkové divize během druhé světové války. Nicméně, v zahraničí je jak téma bitvy v Ardenách, tak historie 101. výsadkové divize, velmi populární. Nutno zde zmínit autora Marka Banda, který o působení divize napsal knihu *Vanguard of the crusade. The 101st Airborne division in world war II*, která mapuje její kompletní historii během druhé světové války. Bando se osobně znal se stovkami veteránů, kteří sloužili u 101. výsadkové divize. Dalším velmi aktivním autorem je Michel De Trez, jehož zájem o druhou světovou válku a o výsadkáře začal ve chvíli, kdy jako malý kluk objevil v jeho rodinném domě v Belgii americkou polní lahev. Za zmínku stojí jeho publikace o 101. výsadkové divizi v Normandii s názvem *Carentan linking Omaha beach – Utah beach part I a part II*, kde je podrobně rozebráno nasazení divize před a během tažení do Normandie a nechybí ani velké

množství dobových fotografií. Kniha od autora George Koskimaki *Battered bastards of Bastogne* je pokračováním předchozích publikací *D-Day with screaming eagles* a *Hell's highway*. Koskimaki byl členem 101. výsadkové divize během druhé světové války a jeho publikace jsou složeny z výpovědí stovek veteránů, čímž vzniká téměř kompletní historie divize a jednotlivých jejích složek, založená na vzpomínkách jednotlivců. Z tohoto důvodu je z této knihy čerpáno nejvíce. V práci je čerpáno také z několika autobiografických knih, z nichž lze zmínit *Bratrstvo neohrožených-velitel* od majora Richarda D. Winterse, který svoji kariéru započal jako poručík v rotě E 506. pluku a zakončil ji jako major a velitel celého 2. praporu. Využity jsou také informace z knih dalších veteránů roty E, např. *Seržant z bratrstva neohrožených*, *Shiftyho válka*, nebo *Bratři ve zbrani*. Pohled na bojové nasazení divize rozšiřuje autobiografie *Křičící orel u Bastogne* autora a veterána Donalda R. Burgetta, který sloužil u 1. praporu 506. pluku.

Co se týče německé armády během bitvy v Ardenách, lze zmínit autobiografickou publikaci Otty Skorzenyho *Mé velitelské operace*, která nahlíží na ofenzivu z jeho osobního pohledu a kde vysvětluje nasazení svých nechvalně známých jednotek převlečených za americké vojáky a jejich úlohu. Na závěr lze zmínit autora Phillipa Guillemota, který ve své dvoudílné knize *The Battle of the Bulge. The Failure of final Blitzkrieg part I a part II* rozebral osudy spíše německých vojsk, které se bitvy v Ardenách účastnily, ovšem vzhledem k zaměření práce z nich byly důležitější převážně informace o spojencích.

Kniha *Bratrstvo neohrožených* od autora Stephena Ambrose je zaměřena pouze na rotu E 506. pluku, ale jedná se o jednu z prvních, která svět podrobně obeznámila s historií 101. výsadkové divize a zároveň na ní spolupracovalo mnoho veteránů. Co se ostatních zdrojů týče, autor získal informace z ranních hlášení, které jsou dostupné v digitální podobě na stránkách *506th Airborne infantry regiment association*. Tato hlášení byla sepsána na jaře roku 1945 a mapují události pluku den po dni. K přiblížení příběhů jednotlivců posloužily internetové stránky *Find a grave*, kde lze zjistit, kde je který voják pohřben a někdy se v popisu nachází dokonce i životopis. Dalším užitečným zdrojem k výzkumu jsou stránky *The Hall of Valor*, kde se nachází databáze veteránů a citace k uděleným vyznamenáním, které popisují, za co jimi byl dotyčný dekorován.

2 Počátky 101. výsadkové divize

Divize křičících orlů je přezdívka, kterou si 101. vzdušná výsadková divize vysloužila během druhé světové války. Její kořeny sice sahaly do první světové války, avšak v té době byla „pouhou“ 101. pěší divizí, protože výsadková vojska zatím, vzhledem k nedokonalosti letadel, padáků a dalších nutných nástrojů, nebyla vytvořena. To se změnilo během druhé světové války, kdy 16. srpna 1942 byla aktivována 101. vzdušná výsadková divize, pod velením generála Williama C. Lee, který si vysloužil přezdívku „otec výsadkářů“.¹

Spolu se sesterskou 82. vzdušnou výsadkovou divizí tvořila zbrusu novou složku armády Spojených států amerických. Mnoho mužů k vzdušným výsadkovým vojskům vstupovalo dobrovolně. Lákala je dokonalá fyzická kondice, kterou výsadkáři po tvrdém fyzickém tréninku disponovali. Atraktivní nabídkou byly také příplatky, které se výsadkářům za takto rizikové povolání vyplácely.² Avšak vstoupit k výsadkářům mohli jen ti nejlepší. Pokud některý z uchazečů neměl dostatečnou fyzickou kondici, nebo jakýmkoliv způsobem porušil rozkazy (např. nevyčištěná zbraň), byl od výsadkářů okamžitě vyloučen, což nebyl vůbec ojedinělý případ.³

Znakem 101. výsadkové divize se stal křičící orel bělohavý na černém poli. Historie tohoto symbolu sahá až do války severu proti jihu z let 1861–1865. V této době byl orel bělohavý symbolem 8. Wisconsinského regimentu. Nejednalo se však o znak, nýbrž o skutečného orla bělohavého, který byl pojmenován jako „starý Abe“ („Old Abe“).⁴ 101. výsadková divize také získala svého maskota, živého orla bělohavého, který byl, na počest „starého Abea“, pojmenován jako „mladý Abe“.⁵ Pro divizi byly také šity nášivky, které se nosily přišité na výsadkářově levém rameni. Nášivku doplňoval malý oblouček, který nesl nápis „Airborne“ značící příslušnost k vzdušnému výsadkovému vojsku. O těchto nášivkách byla vydána dokonce kniha pro sběratele, která zobrazuje nejen výrobní rozmanitost, ale také lehce odlišný vzhled jednotlivých nášivek.⁶

---

¹ BANDO, Mark, *Vanguard of the Crusade. The 101st airborne division in World War II*, Bayeaux 2012, s. 7.

² WINTERS, Richard D., KINGSEED, Cole C., *Bratrstvo Neohrožených-velitel*, Praha 2006, s. 29.

³ WINTERS, s. 37–38.

⁴ O orlovi jménem starý Abe byla dokonce vydána kniha z roku 1865 s názvem *History of „Old Abe“*. *History of „Old Abe“ the live war eagle of the eighth regiment Wisconsin volunteers*. In: Internet archive [online], [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: <https://archive.org/details/historyofoldabel00barr/page/n13/mode/2up?view=theater>.

⁵ BANDO, s. 9.

⁶ Kevin Delaître vydal speciální knihu o nášivkách 101. výsadkové divize, ve spolupráci s Markem Bando, který do této knihy napsal předmluvu. Mark Bando je odborníkem na historii 101. výsadkové divize během 2.

Symbolem výsadkáře se neodlučitelně staly dvě věci. Vysoké seskokové šněrovací boty vyrobené z hnědé kůže.⁷ Dále se jednalo o stříbrný odznak křídélek s padáčkem, který nosili výsadkáři po dokončení výsadkářského výcviku hrdě na své hrudi.⁸ Tyto dva symboly byly odrazem tvrdého výcviku, který byl fyzicky i psychicky velmi náročný.

Nejtvrdším výcvikem ze 101. výsadkové divize si prošly dva její regimenty (též pluky) a to 501. a 506. Tyto dva regimenty procházely svým základním výcvikem v táboře Toccoa v Georgii. Denním „rituálem“ se pro ně stal každodenní běh na horu Curahee, což v překladu původních amerických obyvatel znamená „zůstat sám“. Vzdálenost vrcholu hory od tábora byla 3 míle (cca 4,83 km). Celý běh nahoru a dolů tedy čítal téměř 10 km. Muži tento běh absolvovali i několikrát denně. Výběh na horu ještě více ztěžoval kamenitý terén, od kterého muži měli pohmožděná lýtka.⁹

Další extrémní formou výcviku se stala překážková dráha Plukovníka Roberta F. Sinka, který velel 506. pluku.¹⁰ Sink chtěl, aby byl 506. pluk v nejlepší fyzické kondici z celé 101. výsadkové divize. Sám na překážkovou dráhu dohlížel. Večery se obvykle nesly ve znamení pochodů, při kterých se dokonce muži nesměli napít ze svých polních lahví, což bylo na konci pochodu řádně zkontrolováno. Pochody muži obvykle absolvovali s veškerou výstrojí a zbraněmi.¹¹

Po dokončení základního výcviku čekal na muže výsadkářský kurz. Avšak 2. prapor 506. pluku plukovníka Sinka čekal ještě jeden úkol, pěší pochod z tábora Toccoa do Atlanty. Tento pochod čítal dohromady 118 mil (cca 190 km).¹² Druhý prapor 506. pluku tuto strastiplnou výpravu splnil za 72 hodin a 15 minut. Překonal tak rekord japonských vojáků, kteří na Malajském ostrově ušli 160 kilometrů za 72 hodin.¹³ Následoval výsadkářský kurz a přesun 101. výsadkové divize na bojové manévry do Anglie, kde se měla připravit na

---

světové války. Navíc se znal osobně s mnoha veterány, od kterých často dostával osobní předměty, mj. nášivky. DELAÎTRE, Kevin, *101st airborne patches*, Plougastel 2017.; Viz obrazová příloha č. 1.

⁷ Těmto botám se také přezdívalo „Corcoran boots“, a to díky výrobcí Corcoran, který tyto ikonické boty šije dodnes.

⁸ BANDO, s. 7.

⁹ BROTHERTON, Marcus, *Shiftyho válka*. Životní příběh příslušníka Bratrstva neohrožených, Praha 2011, s. 50–51.

¹⁰ Plukovník Robert F. Sink vystudoval v roce 1927 vojenskou akademii jako podporučík. Zformoval 506. parašutistický pluk, kterému také velel. S 506. plukem vytrval od jeho zformování až do konce války. Mezi muži byl velmi oblíbený. Informace z obrazové knihy 506. pluku (Curahee Scrapbook). *506th parachute infantry regiment*. In: Bangor public library [online], [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: https://digicom.bpl.lib.me.us/ww_reg_his/47/.

¹¹ BROTHERTON, s. 51–52.

¹² BANDO, s. 7.

¹³ WINTERS, s. 51–54.

operaci Overlord, tedy invazi do Normandie ve Francii. Většina divize se do Anglie dostala na podzim roku 1943.¹⁴

---

¹⁴ BANDO, s. 12.

2.1 Invaze do Normandie

Divize „křičících orlů“ měla za úkol seskočit do Normandie, aby provedla sérii útoků proti německé armádě a pomohla tak usnadnit následné vylodění, které se konalo v ranních hodinách dne 6. června 1944 na vybraných pěti plážích s krycími názvy Utah, Omaha, Gold, Juno a Sword. Na rozdíl od sesterské 82. výsadkové divize, která zažila boje v severní Africe a na Sicílii, byla 101. výsadková divize prozatím v boji nezkušená. Do operace Overlord se obě divize aktivně zapojily. Přibližně 15 minut po půlnoci z 5. na 6. června dopadli na půdu Normandie první výsadkáři.¹⁵ Převážně se jednalo o tzv. Značkáře (dále Pathfinders), kteří měli za cíl označit výsadkové zóny.¹⁶

V rámci 101. výsadkové divize seskočilo do temné noci 6. června okolo 10 000 výsadkářů pod vedením generála Maxwell D. Taylora.¹⁷ Pro seskok 101. výsadkové divize byly vytyčeny tři zóny, A, C a D.¹⁸ Během výsadek však docházelo k rozptýlení od cílových zón kvůli husté palbě německých protiletadlových kanónů, mezi kterými se také nacházely obávané ráže 88 mm.¹⁹ Extrémně těžká výstroj výsadkářů se též ukázala jako nezanedbatelný problém. Muži na sobě, krom svojí vlastní váhy, v některých případech nesli dalších cca 80 kilogramů výstroje.²⁰ Úlevou měl být vak navržen britskou armádou tak, aby se veškerá těžká výstroj, včetně zbraně, vyskládala do něj a následně popruhem připevněn k noze a odhozen těsně před dopadem výsadkáře na zem. Užití tohoto vaku mělo však katastrofální následky a v mnoha případech o něj muži přišli hned po vyskočení z letadla, což je v mnoha případech ponechalo téměř neozbrojenými.²¹

---

¹⁵ RYAN, Cornelius, *Nejdelší den*, Praha 1992, s. 13.

¹⁶ Zóny se označovaly opticky nebo radiově. Pro radiovou navigaci výsadkových letounů se užívaly přístroje typu PPN-1 a PPN-2. Tato zařízení vysílala radiové vlny na předem dané frekvenci. Každá jednotka byla spojena vlastní unikátní frekvencí. Zařízení obsahovala také sebedestruktivní nálož, která měla být odpálena, pokud by se zařízení dostala do nepřátelských rukou. Pro optické označení se využívala signální lampa, která v noci svítila červeně nebo bíle. Lampa mohla dosvítit do vzdálenosti téměř 2 km. ENJAMES, Henri-Paul, *GI Collector's guide volume I*, Paris 2009, s. 146–147.

¹⁷ DE TREZ, Michel, ALLAIN Emmanuel, BANDO, Mark, *Carentan linking Omaha beach-Utah beach*. Part I: Loading for the first divisional fight, Saint-Come-du-Mont 2014, s. 4.

¹⁸ ZALOGA, Steven J., *Den D 1944 pláž Utah a americké vzdušné výsadky*, Praha 2009, s. 30–31.

¹⁹ Nutno podotknout že se kanóny Flak ráže 88 mm používaly i proti tankům a pěchotě. *88 mm náboj pro protiletadlový kanón FlaK 41*. In: Vojenský historický ústav Praha [online], [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.vhu.cz/exhibit/88-mm-naboj-pro-nemecky-protiletadlovyy-kanon-flak-41/>; ZALOGA, s. 32–33.

²⁰ Co se váhy výstroje a výzbroje týče, přesné hodnoty se rozcházejí, protože každý výsadkář měl přesně daný seznam a mohl s sebou samozřejmě nést i individuální součásti. Druhým faktorem byla specializace jednotlivého výsadkáře. Kulometčící a minometčící se svými zbraněmi (včetně osobních) seskakovali, což ještě více zvýšilo váhu výstroje a výzbroje. AMBROSE, Stephen E., *Vítězové: Od pláže Utah přes bitvu v Ardenách až k Hitlerovu Orlimu hnízdu*, Brno 2006, s. 77.; MALARKEY, Donald, WELCH, Bob, *Seržant z Bratrstva neohrožených*, Praha 2009, s. 87.

²¹ WINTERS, s. 101.

I přes problémy, se kterými se 101. výsadková divize během Dne D potýkala, si vedla překvapivě dobře. Jejím úkolem bylo dostat se k městu Sainte Marie-du-Mont, zajistit čtyři silnice vedoucí z pláže Utah do vnitrozemí a vytvořit z pláží Utah a Omaha jedno celistvé předmostí.²² Za zmínku také stojí akce poručíka Richarda D. Winterse²³ ráno 6. června. Winters byl pověřen úkolem zlikvidovat čtyři děla ráže 105 mm, která se nacházela u statku Brécourt.²⁴ Jelikož vylodění na pláži Utah již probíhalo, byla pro něj tato děla velkým nebezpečím, protože měla přímo zaměřenou pláž. Navíc celá divize musela směřovat k zmíněným silnicím z pláže Utah a tato děla stála postupu v cestě. Prvními jednotkami, které silnic dosáhly, byly smíchané jednotky 101. a 82.²⁵ výsadkové divize pod vedením podplukovníka Roberta G. Cole.²⁶ Proběhlo několik zrychlených povýšení a pro rotu E byl sestaven plán na dobytí děl.²⁷ Nevýhodou však zůstávalo, že velké množství výsadkářů ze 101. výsadkové divize se stále nacházelo na nesprávných místech nebo nezvěstných. Winters neměl na výběr a vybral nejlepší muže ze své rotu. Pro útok na děla nebylo vybráno ani 20 mužů, přičemž německá obsluha děl čítala přibližně 50 mužů. Wintersova skupina tedy čelila přesile.²⁸

Čtyři děla byla propojena sítí zákopů a navíc kryta obávanými kulomety typu MG 42²⁹ zezadu. Winters si uvědomoval, že přeběhnout pole, na kterém se baterie nacházela, by byla sebevražda, a tak se rozhodl pro útok zboku a zajistit děla jedno po druhém.³⁰ Rota E

---

²² Tamtéž, s. 90–91.

²³ Richard D. Winters byl důstojníkem v rotě E (Easy), 506. parašutistického pluku 101. výsadkové divize. Jelikož velící důstojník rotu Thomas Meehan tragicky zahynul při pádu letadla (jednalo se o letoun C-47, kterému se přezdívalo „Dakota“) v noci Dne D, velení připadlo právě Wintersovi. V Den D se však nevědělo, že Thomas Meehan padl a byl evidován jako nezvěstný (užívala se zkratka „MIA“ – „Missing in action“). WINTERS, s. 104.; MALARKEY, s. 96.

²⁴ Statek Brécourt se nachází severně od města Sainte Marie-du-Mont.

²⁵ Nutno podotknout, že 82. výsadková divize měla úplně jiné cíle (primárně město Sainte Mère Eglisė), ale kvůli chybným výsádkům se jednoduše přidali k nejbližším a často cizím jednotkám. RYAN, s. 169.

²⁶ Podplukovník (Lieutenant Colonel) Robert G. Cole byl velitelem 3. praporu 502. parašutistického pluku 101. výsadkové divize. Za své akce 11. června 1944, kdy hrdinsky vedl bodákový útok na nepřítele, získal nejvyšší vojenské vyznamenání - medaili cti (Medal of Honor). Cole padl v boji 18. září 1944 v Nizozemsku. DE TREZ, Michel, ALLAIN Emmanuel, BANDO, Mark, *Carentan linking Omaha beach-Utah beach. Part II: Jumping behind enemy lines, Saint-Come-du-Mont 2019*, s. 300.; *Robert George Cole*. In: Congressional Medal of Honor Society [online]. [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.cmohs.org/recipients/robert-g-cole>.

²⁷ S Thomasem Meehanem bylo pohřšováno celé velitelské jádro rotu E a tak museli být narychlo vybráni náhradníci. William Guarnere byl zvolen zástupcem velitele 2. čety rotu E a Donald Malarkey převzal minometné družstvo. Oba byli členy rotu E. GUARNERE, William, HEFFRON, Edward, *Bratři ve zbrani*, Neratovice 2023, s. 70.

²⁸ WINTERS, s. 104–105.

²⁹ Kulomet MG 42 byl obávaný hlavně díky své vysoké kadenci, která činila až 1200 ran za minutu. Zvuk střelby z tohoto kulometu popsalo mnoho veteránů, včetně Donalda Malarkeyho v jeho knize, jako „trhání papíru“. *Německý lehký kulomet MG 42*. In: Vojenský historický ústav Praha [online], [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.vhu.cz/exhibit/nemecky-lehky-kulomet-mg-42/>; MALARKEY, s. 100.

³⁰ BANDO, s. 54.

dokázala zajistit a zneškodnit³¹ tři děla, ale mužům rychle docházela munice. Během útoku se do boje přidal poručík Ronald C. Speirs³² s pěti dalšími muži z roty D a F 506. pluku. Ti přinesli rotě E potřebnou municí a Speirs se okamžitě vydal dobýt poslední dělo.³³ Všechna byla vyřazena z provozu a úkol splněn. Wintersova skupina ztratila čtyři výsadkáře a pobila přibližně 15 německých vojáků a 12 jich zajala. Stříbrnými hvězdami byli vyznamenáni Lynn Compton, William Guarnere a Gerald Lorraine.³⁴ Bronzovými hvězdami Joe Toye, Carwood Lipton, Donald Malarkey, Myron Ranney, Joe Liebgott, Walter Hendrix, John Plesha, Cleveland Petty a Robert Wynn.³⁵ Sám Richard Winters získal Kříž za vynikající službu (Distinguished service cross).³⁶

Následujícími cíli se pro divizi stalo město Sainte Marie-du-Mont, ze kterého se Němci nakonec sami stáhli. Další velký problém představovalo město Carentan, které bylo obsazeno silnou konkurencí pro americké výsadkáře – německými výsadkáři z 6. regimentu padákových myslivců (volný překlad slova Fallschirmjäger). Carentan byl pro spojence důležitý kvůli nedaleké křižovatce a výsadkáři jej měli obsadit za každou cenu.³⁷ Město bylo dobyt 12. června 1944 a na jeho předměstí se o den později odehrála krutá bitva známá také jako „bitva o krvavou rokli“ („battle of bloody gulch“), kde se americkým výsadkářům podařilo odrazit německý protiútok s cílem dobýt zpět Carentan, v jehož čele stáli jak

---

³¹ Děla byla zneškodněna primárně vhozením výbušnin do hlavně. MALARKEY, s. 101.

³² Ronald C. Speirs byl velitelem v rotě D 506. pluku. V Normandii se ukázal jako nelibostný zabiják a dlouhou dobu budil kontroverze, hlavně kvůli zastřelení německých zajatců a dokonce vojáka ze svých řad, který byl však opilý, odmítal opakovaně přímý rozkaz a dokonce na Speirse vytáhl pistoli. O těchto událostech kolovaly legendy v celé 101. výsadkové divizi, ale nikdo si jimi nemohl být jistý. Až dlouho po válce se ukázalo, že všechny tyto kontroverze byly pravdivé. O Speirsově životě vyšla v roce 2022 kniha „Fierce Valor“ a jedná se o první publikaci, která obsahuje ucelené informace o tomto výsadkáři. Co se autorů týče, Jared Frederick je americký historik, který se primárně zabývá dějinami americké armády v druhé světové válce. Erik Dorr je kurátorem historického muzea v Gettysburgu v Pensylvánii (Gettysburg Museum of History), jehož expozice je obohacena o stovky předmětů mužů ze 101. výsadkové divize, které darovali oni sami, nebo jejich rodiny. FREDERICK, Jared, DORR, Erik, *Fierce Valor: The true story of Ronald Speirs and his band of brothers*, Washington DC 2022.

³³ Této události přihlížela téměř celá Wintersova skupina. William Guarnere ve své knize uvedl, že Speirs byl natolik šílený jako on sám, že se ho rozhodl následovat. Speirs během útoku přišel o dva muže a dělo obsadil sám, s palebnou podporou Guarnereho. Vybuchnutý granát lehce zranil Speirsovu nohu. WINTERS, s. 109.; GUARNERE, s. 73.; FREDERICK, s. 82–83.

³⁴ Gerald Lorraine nepatřil k rotě E, ale k obsluhovacímu praporu 506. pluku. Tyto prapory se skládaly z členů, kteří vykonávaly nejrůznější úlohy, např. řidiči, tlumočníci atd. Do útoku na děla se přihlásil dobrovolně. *Service Company*. In: Go for broke. National education center [online], [cit. 2024-03-04]. Dostupné z: <https://goforbroke.org/history/unit-history/442nd-regimental-combat-team/service-company/>.; *Gerald Joseph Lorraine*. In: Find a grave [online], [cit. 2024-03-04]. Dostupné z: <https://www.findagrave.com/memorial/39583551/gerald-joseph-lorraine>.

³⁵ WINTERS, s. 111.

³⁶ Winters byl nominován dokonce na Medaili cti (Medal of honor), ale nakonec získal Kříž za vynikající službu (druhé nejvyšší vyznamenání armáda Spojených států amerických). BANDO, s. 55.

³⁷ BROTHERTON, s. 88.

výsadkáři z 6. regimentu padákových myslivců, tak 17. divize SS Pancéřových granátníků („17. SS Panzergrenadier Division“).³⁸

Jednotka, která až dosud nebyla bojově nasazena, ukázala svého bojového ducha v nejlepším světle a byla z Normandie dopravena zpět do Anglie 12. července 1944.³⁹ Zanedlouho ji však čekaly nové rozkazy a přes 70 dní v intenzivním boji.

---

³⁸ BANDO, s. 273.

³⁹ WINTERS, s. 132.

2.2 Operace Market Garden

Na září roku 1944 byla naplánována masivní operace, o které se věřilo, že ukončí válku do Vánoc 1944. Celá operace spočívala v tom, že spoluprací amerických, polských a britských výsadkářů společně s XXX. sborem, který se skládal z velké části z tankových a obrněných jednotek, se měli obsadit důležité mosty přes dolní tok řeky Rýn a následně se z Nizozemska probojovat rovnou do Německa.⁴⁰ Tato operace získala krycí název Market Garden, přičemž pod označením Market se skrývala masivní výsadkářská operace a pod Garden pozemní útok.⁴¹ Stanoveným dnem pro začátek operace bylo 17. září 1944 a 101. výsadkovou divizi, společně se sesterskou 82. výsadkovou divizí čekalo další tažení na evropském bojišti.⁴²

Během 17. září výsadkáři mířili na Nizozemsko, 1. britská výsadková divize směřovala k městu Arnhem, americká 82. výsadková divize k Njimegenu a americká 101. výsadková divize severně k městu Eindhoven.⁴³ Americké výsadky se, na rozdíl od seskoku do Normandie, nepotýkaly se značnými problémy a některé pluky byly schopny se velmi rychle přeskupit.⁴⁴ Dělostřelecká palba probíhala jen občasně a k invazi došlo během dne.⁴⁵ Prvním cílem se stalo město Son⁴⁶, kde výsadkáři museli přejít most přes Vilemínin kanál. Most bohužel odstřelili Němci právě ve chvíli, kdy k němu dorazil 506. pluk.⁴⁷ Druhého dne divize dorazila do Eindhovenu, kde je čekal nadšený dav místních obyvatel. V nejbližším okolí města se občasně skrývala německá posádka, nebo odstřelovači, ale do večera se 101. výsadkové divizi podařilo Eindhoven zajistit.⁴⁸ Zároveň v odpoledních hodinách do Eindhovenu dorazily britské tanky z XXX. sboru, které byly opožděny kvůli odpálenému mostu přes Vilemínin kanál u města Son.⁴⁹

---

⁴⁰ JÍŠA, Milan, FOUĐ, Karel, ROLLINGER, Ivan, *500 hodin k vítězství*, Plzeň 2011, s. 55.

⁴¹ BANDO, s. 130.

⁴² RYAN, Cornelius, *Vzdálený most*, Praha 1994, s. 121.

⁴³ RYAN, s. 129.

⁴⁴ Toto tvrzení podporují ranní záznamy 506. pluku z tohoto období, které naznačují, že 506. pluk byl do jedné hodiny přeskupen na 80%. *Operation Market A & B*. In: 506th Airborne infantry regiment association [online], [cit. 2024-04-09]. Dostupné z: <https://www.506infantry.org/resources/Documents/WWII-PIR-AA-OM-A.pdf>.

⁴⁵ Nedaleko Eindhovenu se dostal do potíží letoun, který nesl velitelství pluku, včetně Roberta F. Sinka, hlavního velícího důstojníka 506. pluku. Jejich letadlo bylo zasaženo, ale Sink naštěstí stihl s ostatními muži na palubě vyskočit. WINTERS, s. 142.; FREDERICK, s. 130.

⁴⁶ Město Son se nachází severně od města Eindhoven.

⁴⁷ BROTHERTON, s. 97–98.

⁴⁸ MALARKEY, s. 127–128.

⁴⁹ FREDERICK, s. 136.

Následujícího dne, 19. září, se rota E 506. pluku pokusila dobýt město Nuenen⁵⁰, nacházející se severovýchodně od Eindhovenu, aby britský XXX. sbor mohl pokračovat na pomoc americké 82. výsadkové divizi v Njimegenu a britské 1. výsadkové divizi do Arnhemu.⁵¹ Zde však výsadkáři narazili na silnou německou posádku ze 107. pancéřové divize a byli z města vytlačeni. Stáhli se do města Tongelre, pár kilometrů východně od Eindhovenu, kde zaujali obranná postavení.⁵² Ve stejný den německé vzdušné jednotky (Luftwaffe) bombardovali Eindhoven, kde bylo zraněno přes 800 místních obyvatel a přes 200 jich zde zemřelo.⁵³ O tři dny později byl 506. pluk odvolán do Udeny, kde měl pomoci zastavit útok německých pancéřových jednotek. Odvrátit útok se jim podařilo, ale Němci 24. září zaútočili v oblasti města Veghel⁵⁴ na silnici vedoucí až do Arnhemu, což byl problém, protože britští výsadkáři v Arnhemu zoufale potřebovali posily z jihu.⁵⁵ Německý postup u Veghelu se však podařilo zastavit a 26. září se divize primárně soustředila v Udeny.⁵⁶

Divize byla později poslána z Udeny více na sever do oblasti, kterou američtí vojáci nazývali jako „Ostrov“. Tato oblast se nacházela v trojúhelníkovém prostoru mezi řekou Rýn a Waal, ohraničena městy Opheusden a Dodewaard, severně od Njimegeny a jižně od Arnhemu. V tuto chvíli byla operace Market Garden již ztracena, a tak měla 101. výsadková divize za úkol udržet frontu právě na tomto místě.⁵⁷ V oblasti se nacházela německá 363. lidová granátnická divize⁵⁸ a 101. výsadková divize zde zabezpečovala přední linii britské 43. pěší divize.⁵⁹ Muži zde trávili většinu času v rozmáčených zákopech, jelikož se počasí zhoršilo.⁶⁰ Během působení divize na „Ostrově“ došlo hned k několika střetům s nepřítelem. K jednomu z nich 5. až 6. října. Nad ráno 5. října bylo útokem zasaženo velitelství 3. praporu 506. pluku a Němcům se podařilo prolomit linii 101. divize. Kapitán Richard D. Winters, velitel roty E 506. pluku, ještě toho dne vedl hlídku, která měla zjistit, kde se Němci

---

⁵⁰ Ve městě Nuenen nějakou dobu žil slavný nizozemský malíř Vincent Van Gogh, včetně jeho rodičů. Některé jeho obrazy byly namalovány právě zde. *The vicarage at Nuenen*. In: Van Gogh museum Amsterdam [online], [cit. 2024-04-09]. Dostupné z: <https://www.vangoghmuseum.nl/en/collection/s0140V1962>.

⁵¹ WINTERS, s. 145.

⁵² HENDRIKX, Peter, DE TREZ, Michel, *Orange is the color of the day*. Pictorial history of the 101st Airborne division during the liberation of Holland, Sainte-Côme-Du-Mont 2012, s. 295.

⁵³ AMBROSE, Stephen E., *Band of brothers*, New York 2001, s. 127–130.

⁵⁴ Město Veghel se nachází jihozápadně od Udeny a severně od Eindhovenu.

⁵⁵ Silnice do Arnhemu si vysloužila přezdívku „pekelná dálnice“. AMBROSE, s. 130–135.

⁵⁶ WINTERS, s. 147–152.

⁵⁷ HENDRIKX, s. 441.

⁵⁸ 363. lidová granátnická divize byla znovu zformulována v září 1944 a po neúspěchu v Nizozemsku se přesunula do Čách. BANDO, s. 276.

⁵⁹ WINTERS, s. 153.

⁶⁰ MALARKEY, s. 134.

nacházejí. Průzkumná akce odhalila, že u nedaleké křižovatky byla zakopána početná Německá posádka, na kterou se za úsvitu rozhodl rovnou zaútočit. Následujícího dne se rota E utkala s početnou převahou jednotek SS, které zatlačila zpět.⁶¹ Během této úspěšné akce, bohužel německá 363. lidová granátnická divize zaútočila na velitelství praporu v Opheusdenu, kde byl zastřelen major Oliver M. Horton, jeden z hlavních velitelů 506. pluku.⁶² Významnou událostí divize během tažení v Nizozemsku se také stala záchrana britských výsadkářů od Arnhemu, kteří se schovávali u nizozemské odbojové skupiny. Tato záchranná operace byla pojmenována jako Pegasus a proběhla úspěšně.⁶³ Divize po zbytek října a listopadu prováděla spíše průzkumné akce a ke stažení z fronty došlo až 25. listopadu, tedy po 70 dnech v boji.⁶⁴ Následně odjela na odpočinek do města Mourmelon le Grand⁶⁵ ve Francii.⁶⁶

---

⁶¹ WINTERS, s. 154–166.

⁶² AMBROSE, s. 154.

⁶³ MALARKEY, s. 136–139.

⁶⁴ BROTHERTON, s. 107.

⁶⁵ Viz obrazová příloha č. 2.

⁶⁶ MALARKEY, s. 147.

3 Německý plán a počátek ofenzivy

Mohlo se zdát, že Německo se ke konci roku 1944 již nedokáže vzpamatovat z předešlých událostí. Zažilo kritické porážky, mezi které patří např. invaze spojenců do Normandie 6. června 1944, masivní sovětské ofenzivy na východní frontě, nebo invaze spojenců do jižní Francie, známou také jako operace Dragoon, která proběhla 15. srpna 1944.⁶⁷ Nyní však organizovalo masivní akci, která měla průběh války zvrátit.

Osobním plánem Adolfa Hitlera bylo prolomit slabou americkou armádu v prostoru Ardenského lesa a odtud pak pokračovat na Antverpy a odříznout tím spojeneckou armádu. Vůdcův plán se však nejvyšším generálům příliš nezamlouval, konkrétně generálovi polnímu maršálu Gerd von Rundstedtovi, který si dobře uvědomoval negativa špatného počasí a nepřístupného ardenského terénu.⁶⁸ Hitler si zároveň uvědomoval, že nesmí podcenit důležitý moment překvapení, tudíž pro tento účel byla naplánována operace Greif, kterou pověřil Standartenführera SS Ottu Skorzenyho⁶⁹ se svojí 150. SS pancéřovou brigádou, která měla zajistit mosty vedoucí k Antverpám a dále poté vést útok směrem k řece Máze.⁷⁰ K ofenzivě se zároveň připojili také němečtí vojáci převlečení za americké, aby došlo ke zmatení spojenců.⁷¹ Skorzeny získal dokonce několik spojeneckých tanků, které využil, aby dokázal německé tanky typu Panther namaskovat tak, aby vypadaly jako americké tanky Sherman.⁷² I když vrchní generálové měli své pochybnosti, operace pojmenována jako Wacht am Rhein, byla v ranních hodinách 16. prosince 1944 zahájena.⁷³

Spojenci neočekávali, že by v prosinci mělo k nějaké velké ofenzivě dojít. Jisté zvěsti se objevily od obyvatel Lucemburska, ale k vedení americké armády se dostaly až 16. prosince, kdy ofenziva vypukla.⁷⁴ Velké starosti vedení americké armády nedělali ani němečtí zajatci, kteří byli chyceni 15. prosince členy 4. a 106. pěší divize v Lucembursku. Ti při výslechu přiznali, že se blíží velká ofenziva, ale vedení armády tyto informace ignorovalo. V pohotovosti však byl generál George S. Patton, který svým podřízeným

---

⁶⁷ GUILLEMOT, Philippe, *The battle of the bulge: the failure of the final blitzkrieg part I*, Paris 2015, s. 24.

⁶⁸ GRYNER Peter H., *Ardeny 1944*, Praha 1994, s. 18.

⁶⁹ Standartenführer Otto Skorzeny se proslavil především záchranou operací Benita Mussoliniho ze zajetí.

⁷⁰ SKORZENY, Otto, *Mé velitelské operace*, Praha 2002, s. 252.

⁷¹ GUILLEMOT, Philippe, *The battle of the bulge: the failure of the final blitzkrieg part II*, Paris 2016, s. 28.

⁷² SKORZENY, s. 255.

⁷³ GRYNER, s. 19.

⁷⁴ GUILLEMOT, Philippe, *The battle of the bulge: the failure of the final blitzkrieg part I*, Paris 2015, s. 18.

přikázal, aby začali studovat, jak by bylo možné ofenzivu zastavit a zablokovat.⁷⁵ Tak začala masivní ofenziva, jejíž prvním cílem bylo získat pod kontrolu město Bastogne.

Nijak významné, belgické město Bastogne, které dosud plnilo účel spíše jako tržiš, bylo na konci roku 1944 náhle strategicky důležité kvůli husté síti sedmi silnic, které vedly do všech světových stran.⁷⁶ Krátce po vypuknutí německé ofenzivy došlo k obklíčení a odříznutí od okolního dění, což představovalo závažné problémy nejen pro spojence, ale také pro útočící německou armádu. Původním plánem pro Němce totiž nebylo město obklíčit, ale rovnou dobýt pro následný postup na přístavní Antverpy⁷⁷, což byl osobní plán Adolfa Hitlera.⁷⁸ Nutno dodat, že Bastogne spojenci osvobodili již 10. září 1944, ale stejně se znovu stala terčem zuřící války.⁷⁹

Spojenecké jednotky nacházející se v Lucembursku⁸⁰ byly převálcovány a Němcům se tak 18. prosince otevřela cesta na Bastogne. Dle vzpomínek četaře (v německém ekvivalentu „Unteroffizier“) Ludwiga Lindemanna z 26. lidové granátnické divize („Volksgrenadier Division“)⁸¹ se Američané vzdali. Náhle se v německých rukou ocitlo nejen přes 360 mužů včetně důstojníků, ale také mnoho drahocenného vojenského materiálu.⁸²

Velitelství VIII. sboru americké armády začalo docházet, kam bude směřovat další německý útok.⁸³ Cílem bylo právě město Bastogne. S okamžitou platností bylo vysláno několik jednotek, aby zabezpečily město. Ze severu se jednalo o 705. prapor stíhačů tanků („Tank destroyer battalion“), který byl však zpomalen Němci záměrně zablokovanou silnicí

---

⁷⁵ Tamtéž, s. 19–23.

⁷⁶ GRYNER, s. 80.

⁷⁷ Antverpy byly hlavním zásobovacím městem spojenců. KOSINA, Jiří, *Americké pozemní síly*, Praha 1996, s. 49.

⁷⁸ TOLHURST, Michael, *Bastogne 1944: Bitva v Ardenách*, Brno 2001, s. 10.

⁷⁹ CASTOR, Henri, *Bastogne and its american heroes*, Neufchâteau 2014, s. 4–5.

⁸⁰ Američtí vojáci se nacházeli převážně v lucemburské obci Clervaux, konkrétně ve městech Diekirch, Hosingen a Clervaux.

⁸¹ Jednotky Volksgrenadier byly regulárními granátnickými (Grenadier) jednotkami, které byly však vyzbrojeny větším množstvím automatických zbraní, než klasická pěší jednotka Wehrmachtu. Slovo Volks (lidové) bylo přidáno na konci léta roku 1944 kvůli všeobecnému zvýšení morálky vojsk, ale i občanů Německa, po sérii porážek na východní i západní frontě. *Volksgrenadier divisions*. In: *Flames of war* [online], [cit. 2024-02-19]. Dostupné z:

[https://www.flamesofwar.com/Default.aspx?tabid=112&art_id=3568&kb_cat_id=35](https://www.flamesofwar.com/Default.aspx?tabid=112&art_id=3568&kb_cat_id=35;); *Volksgrenadier Divisionen*. In: *Lexikon der Wehrmacht* [online], [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: <https://www.lexikon-der-wehrmacht.de/Gliederungen/Volksgrenadierdivisionen/Gliederung.htm>.

⁸² TOLHURST, s. 28–30.

⁸³ Velitelství VIII. sboru se v tuto dobu nacházelo přímo v Bastogne. Tamtéž, s. 32.

Houffalize-Basotgne. Prapor se tedy musel vydat oklikou přes La Roche en Ardenne⁸⁴ a do Bastogne dorazil těsně před jejím obklíčením.⁸⁵ Z jihu generál George S. Patton uvolnil část své 10. obrněné divize, která byla rozdělena na tři družstva, pojmenována jako Desobry, Cherry a O'Hara.⁸⁶ Družstvo Desobry zaujmul obrannou pozici na severu ve městě Noville, Cherry na severovýchodě v Longvilly a O'Hara na jihovýchodě v Marvie.⁸⁷ Tato družstva měla jediný úkol, zastavit nebo alespoň zpomalit německý postup ze severu, východu a jihu.

Další posilu představovali výsadkáři ze 101. výsadkové divize, kteří do ardenského bojiště dorazili ráno 19. prosince z francouzského města Mourmelon le Grande poblíž Remeše, kde se zotavovali z dlouhých bojů po neúspěšné operaci Market Garden. V Nizozemsku bojovali přes 70 dní (od 17. září 1944).⁸⁸ Nutno dodat, že 101. výsadková divize byla po svém tažení v Nizozemsku v poměrně žalostném stavu, co se týče početního stavu divize, jídla, výstroje, střeliva atd.⁸⁹

---

⁸⁴ Město La Roche en Ardenne se nachází na severovýchodě od Bastogne. Pro 705. prapor stíhačů tanků tato oklika znamenala značné zdržení.

⁸⁵ *705th Tank destroyer battalion*. In: The 11th armored division legacy group [online], [cit. 2024-02-12]. Dostupné z: http://www.11tharmoreddivision.com/history/705th_TDB.html.

⁸⁶ Tato družstva byla jednoduše pojmenována po velitelích 10. obrněné divize, Williamu R. Desobrym, Henrym T. Cherrym a Jamesi O'Hara. *Henry Thomas Cherry*. In: The hall of valor [online], [cit. 2024-02-12]. Dostupné z: <https://valor.militarytimes.com/hero/6049>.; *James O'Hara*. In: The hall of valor [online], [cit. 2024-02-12]. Dostupné z: <https://valor.militarytimes.com/hero/84354>.; *Desobry William Robertson*. In: American war memorials overseas, Inc. [online], [cit. 2024-02-12]. Dostupné z: https://www.uswarmemorials.org/html/people_details.php?PeopleID=24572.

⁸⁷ MARIOTT, Leo, FORTY, Simon, *The Ardennes Battlefields*, Brighton 2017, s. 114.

⁸⁸ SPERANZA, Vincent, J., *NUTS! A 101st Airborne division machine gunner at Bastogne*, Atlanta 2014, s. 41.

⁸⁹ BROTHERTON, s. 109–116.

4 Obklíčení Bastogne a průběh bojů do 17. ledna 1945.

Muži ze 101. výsadkové divize byli ze svého odpočinku v Mourmelonu le Grande vyrušeni v noci ze 17. na 18. prosince 1944.⁹⁰ Vzhledem k tomu, že někteří velící důstojníci si měli užít dovolené, ať už v nedaleké Remeši, či doma ve Spojených státech amerických, docházelo ve 101. výsadkové divizi k patřičným zmatkům. Mezi chybějícími osobnostmi divize byl také generálmajor Maxwell D. Taylor, který se účastnil porady ve Spojených státech amerických.⁹¹ Jeho místo zastoupil brigádní generál Anthony C. McAuliffe.⁹² Z dovolené v Londýně se také musel narychlo vrátit plukovník Robert L. Strayer⁹³, který byl dosud oděn ve vycházkové uniformě.⁹⁴ Co se výstroje, výzbroje a zásob jídla, především dávek K⁹⁵ týče, divize neměla dostatečné zásoby ničeho, dokonce ani zimního oblečení a to i přes to, že byla polovina prosince.⁹⁶ Zbraně byly z velké části odevzdány do opraven a munice sebrána před vstupem do kasárna v Mourmelonu.⁹⁷

Pro dopravu divize do Bastogne byly využity z velké části nákladní vozy pro přepravu dobytka, které byly celé otevřené a neměly ani postranní lavice na sezení.⁹⁸ První nákladní vozy byly do Mourmelonu dopraveny ráno 18. prosince a poslední jej opustily okolo 8. hodiny večer.⁹⁹ Když se divize k ránu 19. prosince přiblížila k Bastogne, narazila na početnou skupinu ustupujících mužů z 28. pěší divize.¹⁰⁰ Ti je varovali, ať okamžitě ustoupí, že proti obrovské německé převaze, jejíž součástí byly tanky a silné dělostřelectvo, nemají nejmenší šanci.¹⁰¹ Výsadkáři si od nich vyžádali veškerý válečný materiál, který jim zbyl a vydali se pěšky do Bastogne.¹⁰²

---

⁹⁰ Tamtéž, s. 116.

⁹¹ MALARKEY, s. 151.

⁹² Brigádní generál Anthony C. McAuliffe dosud velel dělostřelectvu 101. výsadkové divize. BANDO, s. 194.

⁹³ Plukovník Strayer byl velitelem 2. praporu 506. pluku. KOSKIMAKI, George, *The battered bastards of Bastogne*, Havertown 2011, s. 38.

⁹⁴ WINTERS, s. 186.

⁹⁵ Jednalo se o dávky studených potravin pro každého muže na celý den, balené v povoskované, kartonové krabičce. Obsahovaly snídaní („breakfast“), večeři („dinner“) a druhou večeři („supper“). Obsahem těchto dávek byly máslové sušenky, konzerva s masem, žvýkačka, toaletní papír, zápalky, čtyři cigarety a nápoj v prášku s příchutí citrusů. Vše bylo zabaleno v celofánu. ENJAMES, s. 177.

⁹⁶ GUARNERE, s. 137.

⁹⁷ BROTHERTON, s. 116.

⁹⁸ MALARKEY, s. 153.

⁹⁹ AMBROSE, s. 197.; Viz obrazová příloha č. 3.

¹⁰⁰ GUARNERE, s. 142.

¹⁰¹ AMBROSE, s. 198.

¹⁰² MALARKEY, s. 155.

Během prvního dne nasazení 101. výsadkové divize bylo třeba strategicky rozmístit jednotlivé pluky do obranného perimetru okolo města Bastogne a vyčkat na další rozkazy. Divize se rozdělila následovně: 501. pluk nejbližší k městu na polích východně od Bastogne, 506. pluk v okolí města Foy severně od Bastogne, 502. pluk v okolí města Longchamps severozápadně od Bastogne a západně od Foy, 327. kluzákový pluk západně od Bastogne v okolí měst Mande St. Etienne a Flamierge, 326. zdravotnický pluk zřídil polní nemocnici dále na západ od pozic 327. kluzákového pluku a 326. ženijní prapor na jihu od Bastogne poblíž města Marvie.¹⁰³

Do města Noville, nacházející se severně od Bastogne byl vyslán 1. prapor 506. pluku¹⁰⁴, aby posílil obranné jednotky družstva Desobry z 10. obrněné divize.¹⁰⁵ Ve městě již zuřila bitva a družstvo Desobry stálo proti 2. pancéřové divizi Wehrmachtu, která chtěla přes Noville proniknout přímou silnicí rovnou do Bastogne.¹⁰⁶ Spoluprací družstva Desobry a části 705. praporu stíhačů tanků¹⁰⁷ se podařilo zpomalit německý postup, avšak další německé protiúderu na sebe nenechaly dlouho čekat.¹⁰⁸ Když se 1. prapor 506. pluku dostal do města, Němci udeřili znovu.¹⁰⁹ Během těžké nepřátelské palby padl velitel 1. praporu 506. pluku podplukovník James L. LaPrade¹¹⁰, kterého skrz okno zasáhl šrapnel, když si v jednom zachovalém domě zřídil velitelství a plánoval s majorem Desobrym další postup. Desobry byl vážně zraněn a následně evakuován.¹¹¹

---

¹⁰³ KOSKIMAKI, s. 52.; BURGETT, Donald R., *Sedm cest do pekla: křičící orel u Bastogne*, Brno 2001, s. 55.; Viz obrazová příloha č. 4.

¹⁰⁴ Členem 1. praporu 506. pluku, konkrétně roty A byl také Donald Burgett, z jehož knihy je zde čerpáno.

¹⁰⁵ BURGETT, s. 70.

¹⁰⁶ BANDO, s. 196.

¹⁰⁷ 705. prapor stíhačů tanků byl přiřazen k 101. výsadkové divizi 18., nebo 19. prosince 1944. V dobových záznamech tzv. ranních hlášení 506. pluku, vypracovaných 9. března 1945, je o něm zmínka až 19. prosince 1944, kdežto v chronologii 705. praporu stíhačů tanků, vypracované až v roce 1975, je zmíněno, že k přiřazení k 101. výsadkové divizi došlo již 18. prosince. V tomto případě je ale důležité si uvědomit, že k přiřazení 705. praporu stíhačů tanků k 101. výsadkové divizi pravděpodobněji došlo až 19. prosince, protože o den dříve se 101. výsadková divize stále nacházela v Mourmelonu ve Francii a situace na bojišti nejasná. *December 1944*. In: 506th Airborne infantry regiment association [online], [cit. 2024-03-05]. Dostupné z: <https://www.506infantry.org/resources/Documents/WWII-PIR-AA-DEC-1944.pdf>; *Chronology listing of the 705th*. In: TankDestroyer.net [online], [cit. 2024-03-05]. Dostupné z: https://tankdestroyer.net/images/stories/ArticlePDFs/705_Chronology_Hist.pdf.

¹⁰⁸ Dobové záznamy ranních hlášení uvádějí, že proti Američanům v Noville bylo nasazeno 16 německých tanků podporovaných pěchotou. Pět německých tanků vyřadil 705. prapor stíhačů tanků. *December 1944*. In: 506th Airborne infantry regiment association [online], [cit. 2024-03-05]. Dostupné z: <https://www.506infantry.org/resources/Documents/WWII-PIR-AA-DEC-1944.pdf>.

¹⁰⁹ BURGETT, s. 77–78.

¹¹⁰ Podplukovník („Lieutenant Colonel“) James L. LaPrade se k 101. výsadkové divizi připojil po jejím tažení v Normandii. Svůj 1. prapor 506. pluku vedl během operace Market Garden v Nizozemsku. Za svoje výkony byl vyznamenán stříbrnou hvězdou. *LTC James Louis LaPrade*. In: Find a grave [online], [cit. 2024-03-05]. Dostupné z: <https://www.findagrave.com/memorial/50755428/james-louis-laprade>.

¹¹¹ TOLHURST, s. 51.; BURGETT, s. 111.

Pro 1. prapor 506. pluku bylo nyní prioritou obsadit vyvýšená pole nad městem Noville. Došlo k rozdělení, rota A si probjovala cestu na vyvýšené pole severovýchodně od Noville, rota B na severozápad a rota C na východ. Tímto manévrem vytvořili obraný perimetr okolo Noville, zatímco družstvo Desobry mohlo vést palbu z dosud bojeschopných tanků na nepřítele.¹¹² Boje dále probíhaly během noci z 19. na 20. prosince a Němcům se podařilo americké pozice v Noville pomalu obejít. Tomu napomohlo počasí, protože 20. prosince ráno byla, stejně jako den předchozí, hustá mlha a dým valící se ze zničené vojenské techniky se stále držel v ovzduší. Třetí prapor 506. pluku navíc odrážel německé útoky ve Foy, které přicházely z obklíčeného Noville. Oba prapory od sebe byly odříznuté.¹¹³

Během 20. prosince bylo 1. praporu 506. pluku spolu se zbytky 10. obrněné divize a 705. praporu stíhačů tanků nařízeno, aby se stáhli zpět a podpořili 3. prapor ve Foy. Pro spojení to znamenalo kompletní ztrátu Noville. Ústup byl navíc velice riskantní vzhledem k tomu, že po obou stranách silnice z Noville přes Foy do Bastogne útočila německá armáda a jednotkám z Noville nezbývalo nic jiného, než pro přesun využít silnici s tanky včele.¹¹⁴ Ústup probíhal pomalu a navíc docházelo k četným střetům s německou armádou. Prvnímu praporu 506. pluku se nakonec podařilo ustoupit až do Luzery na severovýchodním předměstí Bastogne. Bohužel ztráty byly velmi vysoké, 1. prapor 506. pluku ten den ztratil 13 důstojníků a dalších 199 mužů padlo.¹¹⁵

---

¹¹² KOSKIMAKI, s. 83–88.

¹¹³ BURGOTT, s. 108–109

¹¹⁴ KOSKIMAKI, s. 124.

¹¹⁵ BURGOTT, s. 109–131; *December 1944*. In: 506th Airborne infantry regiment association [online], [cit. 2024-04-02]. Dostupné z: <https://www.506infantry.org/resources/Documents/WWII-PIR-AA-DEC-1944.pdf>.

4.1 Prosinec 1944

Zatímco 1. prapor 506. pluku společně s družstvem 10. obrněné divize a 705. praporem stíhačů tanků hrdinně bránil Noville, německá armáda se snažila o průlom na dalších místech. Němci v noci z 19. na 20. prosince získali pod kontrolu okolí měst Flamierge a Mande St. Etienne¹¹⁶, kde měl 326. zdravotnický pluk zřízenou polní nemocnici a veškerý zdravotnický materiál ukořistili. Celá 101. výsadková divize se nyní uprostřed těžkých bojů ocitla bez polní nemocnice i zdravotnických zásob.¹¹⁷ Přibližně 150 členů 326. zdravotního praporu bylo zajato a posláno do Německa.¹¹⁸

Nebezpečná situace nastala pro 2. prapor 506. pluku a pro 501. pluk. Zatímco 2. prapor 506. pluku byl zakopaný v lese nazývaném Bois Jacques¹¹⁹ východně od Foy, 501. pluk se nacházel jihovýchodně od 506. pluku okolo města Bizory. Pozice obou pluků byly odděleny kolejemi, které vedly až do Bastogne a vytvářely mezi nimi velkou mezeru. Ta představovala značné riziko, protože Němci mohli této mezery využít v následném postupu na Bastogne, což se také stalo.¹²⁰ Pro zastavení německého postupu byla vybrána rota A 501. pluku, která vedla hlídku napříč kolejemi směrem na sever. K hlavnímu střetnutí došlo až po západu slunce, tudíž probíhaly velmi blízké kontakty s nepřítelem.¹²¹ Rota A byla nakonec nucena ustoupit zpět a zakopat se, ale i přesto byla ostřelována německými děly ráže 88 mm.¹²² Bohužel německý postup stále pokračoval rovnou na pozici 501. pluku mezi městy Neffe a Mont.¹²³ Tento útok byl naštěstí zastaven korigovanou dělostřeleckou palbou z Bastogne.¹²⁴

Dne 20. prosince se také zhoršilo počasí. Napadl sníh a teploty klesly pod -20 °C.¹²⁵ Pro 101. výsadkovou divizi představovalo počasí zásadní problém, protože neměla dostatek zimního oblečení. Uniformu výsadkáře tvořila čtyř kapsová bunda typu M1943, která byla

---

¹¹⁶ Obě města se nacházejí na severozápadě od Bastogne.

¹¹⁷ TOLHURST, s. 57.

¹¹⁸ KOSKIMAKI, s. 114.

¹¹⁹ Les Bois Jacques se nachází mezi Foy a Bizory. Zajímavostí je, že lesy se v Belgii sází v pravidelných řadách, které vytvářejí mezery. Z tohoto důvodu nebyly lesy pro vojáky v Ardenách příliš bezpečné, protože do nich šlo vidět i na několik set metrů daleko. AMBROSE, Stephen E., *Bratrstvo Neohrožených*, Brno 2010, s. 201–202.; *We stand alone together – Band of brothers documentary*. In: YouTube [online], [cit. 2024-03-26]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=z6j_nop4wh0. (čas 48 min. 58 s)

¹²⁰ BANDO, s. 198.

¹²¹ Blíže k tomuto tématu viz KOSKIMAKI, s. 162–177.

¹²² Tamtéž.

¹²³ Města Neffe a Mont se nacházejí východně od Bastogne.

¹²⁴ BURGETT, s. 136.

¹²⁵ Tamtéž., s. 137.

vyrobena z bavlněného plátna se saténovou podšívkou, pod kterou se nosila vlněná košile M1937.¹²⁶ Kalhoty byly stejného typu jako bunda s přidanými bočními kapsami speciálně pro výsadkáře. Takové oblečení bylo do zimy však naprosto nevhodné a bohužel zimní doplňky jako kabáty, svetry, rukavice atd. chyběly. Muži tak často improvizovali a sami si vyráběli zimní doplňky, jednalo se např. o šály nastříhané z vlněných dek, nebo bandáže na boty z jutových pytlů.¹²⁷ Největší nebezpečí představovala tzv. „zákopová noha“ způsobena zimou a vlhkem, která se mohla zkomplikovat až do nejtěžších případů gangrény.¹²⁸ Potíže byly také se zbraněmi, protože kvůli vlhkosti a silnému mrazu nešly natahovat, nebo nefungovaly tak, jak by měly. Dalším problémem představovalo zásobování, protože německá armáda Bastogne kompletně obklíčila. Navíc letecký shoz zásob nepřipadal dosud v úvahu kvůli husté mlze, která se nad oblastí od 19. do 23. prosince rozprostírala.

Během následujících dní představovala největším problémem německá posádka nacházející se v prostoru mezi 501. a 506. plukem v lese Bois Jacques. Hrozilo, že projdou přes mezeru mezi oběma pluky a zaútočí na Bastogne vzdálenou jen pár kilometrů.¹²⁹ Němci si zde vykopali okopy a byli připraveni na útok. Z Luzery vyrazil 1. prapor 506. pluku, který byl stále ještě vyčerpaný po téměř 24hodinovém boji v Noville. Ke střetu došlo takřka okamžitě, co 1. prapor 506. pluku do Bois Jacques vstoupil. Došlo k velmi blízkému střetu, ale 1. praporu se nakonec podařilo probojovat se až ke kolejím, které protínaly linie 501. a 506. pluku.¹³⁰ Proti výsadkářům stáli členové z 26. lidové granátnické divize Wehrmachtu. Kontakt mezi 501. a 506. plukem byl konečně navázán a mezera vyplněna.¹³¹

Úspěch měl také 401. kluzákový prapor, který 22. prosince dostal pod kontrolu oblast Mande St. Etienne.¹³² Ve stejný den přijal generál McAuliffe od Němců ultimátum. Byl zaneprázdněn, a tak německé posádce, která zprávu doručila, odpověděl pouze „*Prdlajs!*“¹³³. Němci však vyžadovali formální odpověď, tudíž generál napsal krátkou zprávu, ve které stálo: „*Německému veliteli: „Prdlajs!“, Americký velitel!*“.¹³⁴ Tím dal generál jasně najevo,

---

¹²⁶ ENJAMES, s. 36–39.; Viz obrazová příloha č. 5.

¹²⁷ MALARKEY, s. 163.

¹²⁸ *Trench foot*. In: National library of medicine [online], [cit. 2024-04-02]. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK482364/>; WINTERS, s. 192.

¹²⁹ KOSKIMAKI, s. 178.

¹³⁰ BURGETT, s. 147–156.

¹³¹ KOSKIMAKI, s. 194.; *December 1944*. In: 506th Airborne infantry regiment association [online], [cit. 2024-04-02]. Dostupné z: <https://www.506infantry.org/resources/Documents/WWII-PIR-AA-DEC-1944.pdf>.

¹³² KOSKIMAKI, s. 204–206.

¹³³ Volně přeloženo z anglického jazyka. Anglicky „Nuts!“

¹³⁴ V anglickém jazyce zní zpráva takto: „To german commander: „Nuts!“, American commander.“ Pro výsadkáře bojující u Bastogne se „Prdlajs!“ („Nuts!“) stalo nezapomenutelným heslem. Mužům byl na frontu 24. prosince poslán dopis, ve kterém byla tato událost zmíněna. Generál McAuliffe si tak získal značnou

že se 101. výsadková divize vzdávat nebude. K leteckému shozu zásob došlo dopoledne 23. prosince, čemuž předcházely seskoky značkařů do oblasti Senonchamps a Bastogne, kteří měli zásobovací letouny navést.¹³⁵ Bohužel, část zásob dávek K, munice a zdravotnického materiálu spadla také do německých řad.¹³⁶

Co se zraněných vojáků týče, všichni byli odváženi do bitvy poškozeného města Bastogne, které se několikrát stalo terčem německých dělostřelců. Provizorní ošetrovny se nacházely takřka všude, kde se dalo, ať už se jednalo o garáže a sklepy domů nebo kostel sv. Petra.¹³⁷ Výraznými osobnostmi těchto ošetřoven byly dvě dobrovolnice, Augusta Chiwy a René Lemaire, které pomáhaly zdravotníkům ošetřovat raněné.¹³⁸ Bastogne také sloužila jako dočasné zázemí pro vojáky, kteří byli na nějakou dobu odveleni kvůli jejich kritickému zdravotnímu stavu, ať už se jednalo o zákopovou nohu nebo zápal plic. Muži mohli také získat povolení k návštěvám svých zraněných kamarádů.¹³⁹ Dalo se zde zároveň sehnat teplé jídlo a zásoby.

Klidné Vánoce se však nekonaly. Dne 24. prosince hrozilo, že Němci zaútočí na 327. kluzákový pluk ve městě Marvie. Na pomoc byla vyslána rota A 501. pluku, která pomohla Marvie ubránit. V lesích Bois Jacques se Němci snažili projít skrz pozice 2. praporu 506. pluku, avšak vyslali pouze malou hlídku, která byla odražena.¹⁴⁰ Horší situace nastala na štědrý večer, konkrétně v osm hodin, kdy proběhlo bombardování Bastogne.¹⁴¹ Zasažena byla provizorní ošetrovna 10. obrněné divize¹⁴², kde bohužel zemřela dobrovolná zdravotní

---

popularitu. BANDO, s. 215.; KOSKIMAKI, s. 218.; SPERANZA, s. 49.; AMBROSE, Stephen E., *Band of brothers*, New York 2001, s. 189.; *To the german commander: Nuts! American commander*. In: National archives today's document [online], [cit. 2024-04-02]. Dostupné z:

<https://todaysdocument.tumblr.com/post/105872778168/to-the-german-commander-n-u-t-s-the-american>.

¹³⁵ Výsadek značkařů byl velmi riskantní, protože mohl skončit na nepřátelském území. Až na drobné přestřelky s Němci našťastí proběhl úspěšně. KOSKIMAKI, s. 235–240.

¹³⁶ TOLHURST, s. 72.

¹³⁷ KOSKIMAKI, s. 261.

¹³⁸ Tamtéž, s. 262.

¹³⁹ Jako příklad lze uvést příběh Vincenta J. Speranzy, který jednoho dne navštívil svého přítele na ošetrovně. Ten mu sdělil, že muži by uvítali nějaký alkohol. Vince prošel poničeným městem, až narazil na nepoškozenou pípu. Z té načepoval do své helmy pivo a odnesl jej svému příteli na ošetrovnu. Když se s pivem vracel podruhé, narazil na lékaře praporu v hodnosti majora. Ten mu pohrozil, že pokud jej ještě někdy uvidí, nechá ho na místě zastřelit. Když se Vincent v roce 2009 poprvé vrátil do Bastogne zjistil, že tento příběh nebyl zapomenut a na jeho počest se pivo v Bastogne nalévá do porcelánové nádoby ve tvaru americké helmy. Vincent naposledy Bastogne navštívil v roce 2022. Bohužel odešel v roce 2023 ve věku 98 let. SPERANZA, s. 40–49.

¹⁴⁰ Při tomto zoufalém německém pokusu byl odstřelovačem trefen člen roty E, 2. praporu 506. pluku Walter Gordon tak nešťastně, že mu kulka poškodila míchu a on zůstal od krku dolů paralyzován. Zdravotník roty, pravděpodobně Eugene Roe, nebo Ralph Spina, mu rychle dal plazmu a tím mu zachránil život. Waltera Gordona evakovali na ošetrovnu do Bastogne a přežil, ale po válce se potýkal s vážnými zdravotními komplikacemi. AMBROSE, s. 188.; KOSKIMAKI, s. 268–269

¹⁴¹ KOSKIMAKI, s. 274.

¹⁴² Ošetrovna se nacházela v dnešní ulici Rue De Neufchâteau č. 22 nedaleko náměstí generála McAuliffa.

sestra Reneé Lemaire a s ní desítky zraněných vojáků.¹⁴³ Bombardování pokračovalo ještě v pozdních nočních hodinách z 24. na 25. prosince a mělo být předvojem pro masivní německou ofenzivu.¹⁴⁴ Na Boží hod vánoční Němci zaútočili na oblast bráněnou 502. plukem 101. výsadkové divize okolo Champs. Útok předcházela dělostřelecká příprava, která zasáhla rotu A a odřízla ji od okolních komunikací. Navíc se opět zhoršilo počasí a s ním také viditelnost, což vedlo k nepřesné palbě na obou bojujících stranách. S pomocí 705. praporu stíhačů tanků se však útok naštěstí podařilo zastavit.¹⁴⁵ Obrana Champs byla největší bitvou 25. prosince.

Následujícího dne, 26. prosince, bylo obklíčení Bastogne konečně prolomeno. O to se postarala 3. armáda generála George S. Pattona, která si z jihu probíjela cestu do Bastogne již od 22. prosince 1944. Pomalý postup zapříčinil jak houževnatý odpor německých vojáků, tak vážnou informaci.¹⁴⁶ Včele průlomů stál 37. tankový prapor, který spadl pod 4. obrněnou divizi.¹⁴⁷ Ten obklíčení prolomil a dostal se až do pozic 101. výsadkové divize.¹⁴⁸ Rychle se rozšířily zprávy o tom, jak Pattonova 3. armáda zachránila 101. výsadkovou divizi u Bastogne, což bylo členy „křičících orlů“ rázně odmítáno s komentáři, že divizi nebylo třeba zachraňovat.¹⁴⁹ Zároveň kolovaly zvěsti, že divize bude stažena zpět na odpočinek do Mourmelonu, ale brzy vyšlo najevo, že se zúčastní bojů o Foy a Noville, kde měli Němci stále početnou jednotku.¹⁵⁰ Během 27. prosince pokračovalo letecké zásobování a zároveň proběhla hromadná evakuace zraněných vojáků pryč z fronty.¹⁵¹ Poslední lednové dny se situace na frontě uklidnila, nicméně na začátku nového roku 1945 muselo dojít k vytažení německé armády pryč z oblasti Bastogne.¹⁵²

---

¹⁴³ CASTOR, s. 28.

¹⁴⁴ Válečný zpravodaj Fred McKenzie vzpomínal, že před náletem ho probudila zima. Když opustil budovu, ve které spal, bombardování začalo a jemu nezbylo nic jiného, než se schovat do mělkého zákopu. KOSKIMAKI, s. 276–278.

¹⁴⁵ KOSKIMAKI, s. 299–315.

¹⁴⁶ FORTY, George, *Pattonova 3. armáda ve válce*, Praha 2015, s. 158–160.

¹⁴⁷ 4. obrněná divize zakončila svojí válečnou cestu v Československu v květnu 1945.

¹⁴⁸ FORTY, s. 165–167.

¹⁴⁹ MALARKEY, s. 168.; GUARNERE, s. 156–157.; AMBROSE, s. 191.; LANGLOIS, Chris, *How easy company became band of brothers*, [...] 2018, s. 40.

¹⁵⁰ WINTERS, s. 202.

¹⁵¹ KOSKIMAKI, s. 341–357.

¹⁵² O klidné situaci vypovídají i ranní hlášení 506. pluku ve dnech 28.–31. prosince. *December 1944*. In: 506th Airborne infantry regiment association [online], [cit. 2024-04-08]. Dostupné z: <https://www.506infantry.org/resources/Documents/WWII-PIR-AA-DEC-1944.pdf>.

4.2 Leden 1945

Bohužel, ani v novém roce 1945 německý odpor neslábl. Ve městě Longchamps se Němci snažili projít za pomoci velkého množství tanků, ale v jejich cestě stál celý 502. pluk výsadkářů, který byl připraven útok zastavit. V lese Bois Jacques u Foy probíhaly průzkumné akce za účelem vytlačení posledních německých vojáků, kteří se v prostoru stále nacházeli. Tento úkol připadl 2. praporu 506. pluku, který byl na svém pozorovacím stanovišti u Foy vystřídán 1. praporem 506. pluku. Všechny tyto události proběhly v prvních třech lednových dnech.¹⁵³

Pro 2. prapor 506. pluku bylo 2. ledna 1945 hlavním úkolem zajistit zbylé úseky lesa Bois Jacques, ve kterých se nacházeli němečtí vojáci. Stěžejními místy zůstávaly okraje lesa u železničních kolejí, kde vedla silnice směrem do města Bizory. Zde však zůstával odpor Němců minimální.¹⁵⁴ Stejného dne prováděl hlídku také 1. prapor 506. pluku, který vstoupil do lesa Bois Jacques, aby zde hlídal původní pozice 2. praporu 506. pluku, který se v noci z 2. na 3. ledna zakopal na východním okraji. Členové 1. praporu 506. pluku dorazili na místo určení v odpoledních hodinách.¹⁵⁵ Cestou narazil 1. prapor pouze na slabý útok německých letadel.¹⁵⁶ Následujícího dne v odpoledních hodinách se Němci pokusili o průlom ve městě Longchamps, kde se nacházel celý 502. pluk 101. výsadkové divize rozmístěn následovně: 1. prapor jihozápadně u města Champs, 2. v Longchamps a 3. v oblasti Recogne u Foy.¹⁵⁷ Velitelství pluku okolo 13:00 přijalo zprávu, že hlídky roty D zaznamenaly německé tanky, kterých bylo přes 20.¹⁵⁸ Výsadkáři byli okamžitě posláni do předních linií, včetně mužů s protitankovou výzbrojí.¹⁵⁹ Německý útok se jim podařilo zadržet, docházelo však k velmi blízkým střetům s nepřítelem.¹⁶⁰ Mezitím se v lese Bois

---

¹⁵³ BURGETT, s. 203–204.; WINTERS, s. 203.

¹⁵⁴ MALARKEY, s. 172.

¹⁵⁵ BURGETT, s. 204–206.

¹⁵⁶ I když byl útok slabý, bohužel si vyžádal tři životy. *January, February, April, May, June, July 1945*. In: 506th Airborne infantry regiment association [online], [cit. 2024-04-10]. Dostupné z: <https://www.506infantry.org/resources/Documents/WWII-PIR-AA-JANJULY-1945.pdf>.

¹⁵⁷ KOSKIMAKI, s. 303.

¹⁵⁸ Telefonující seržant Lawrence J. Silva telefonoval ze svého okopu. Když se jej velitelství zeptalo na podrobnosti a počty nepřátelských sil, bylo jim sděleno, že více spočítat nemůže. Tank v tu chvíli přejížděl přes Silvou hlavu. Druhý den byl bohužel na tom samém místě nalezen mrtvý. KOSKIMAKI, s. 394.

¹⁵⁹ V americké armádě se proti tankům používaly ruční vrhače raket (anglicky „rocket launcher“ či „Bazooka“). Existovaly dva modely, M1A1 pro běžné užití a M9A1 pro výsadkáře. Výhodou modelu M9A1 bylo, že jej šlo rozložit na dvě části, což usnadňovalo seskok z letadla. ENJAMES, s. 104.

¹⁶⁰ Vojín Franklin Ray Blasingame dokázal vrhačem raket zneškodnit německý tank předtím, než najel k jeho okopu. Za tento čin byl Blasingame oceněn stříbrnou hvězdou. KOSKIMAKI, s. 395.; *Franklin R. Blasingame*. In: The wall of valor project [online], [cit. 2024-04-10]. Dostupné z: <https://valor.militarytimes.com/hero/79926?fbclid=IwAR0GqPtrgCHfUDXCmnesNal8CXg1yEb6LmGlxyG>

Jacques vrátil 2. prapor 506. pluku na své původní pozice nad městem Foy, kde vystřídal 1. prapor, který byl přesunut do záloh divize do města Sávi severozápadně nedaleko Bastogne.¹⁶¹ Bohužel krátce poté, co k vystřídání došlo, německé dělostřelectvo spustilo masivní palbu na pozice 2. praporu 506. pluku. Pro muže z 2. praporu poskytovaly krytí pouze mělké okopy, k jejichž vybudování došlo již dříve. Dělostřelecká palba byla masivní a muži měli později podlomenou morálku, když viděli své těžce zraněné kamarády, kteří se napůl roztrhaní povalovali v krvi zbroceném sněhu.¹⁶² Zbytek lesa Bois Jacques ten den napadla německá posádka. Do pozic 501. pluku, které se nacházely v severní až severovýchodní části lesa, pronikli němečtí vojáci přestrojeni za americké v jeepu.¹⁶³ Došlo k několika ostrým přestřelkám.¹⁶⁴ Německý útok směřoval také na pozice 3. praporu 506. pluku, který vykonával průzkum poblíž kolejiště na okraji lesa Bois Jacques a byl nucen se vrátit do svých pozic v lese.¹⁶⁵

Během následujících lednových dní panoval na pozicích divize relativní klid. Muži vykonávali pouze bezpečnostní průzkumy a měli se připravovat na ofenzivní boj, do kterého přešli během 9. ledna 1945.¹⁶⁶ Spoluprací 2. praporu 501. pluku a 3. praporu 506. pluku se podařilo obsadit město Recogne, které se nacházelo nedaleko Foy.¹⁶⁷ Tento útok měl za následek, že 101. výsadková divize měla nyní pod kontrolou všechny lesy okolo Foy a musela zaútočit na Noville. Cesta do Noville byla však blokována německou posádkou ve Foy, kterou výsadkáři museli primárně zneškodnit.¹⁶⁸ Tento úkol připadl 2. a 3. praporu 506. pluku se stanoveným datem 13. ledna 1945. Útoky na Foy a následně na Noville

---

[UvZmT0Q_6SoR_xQEd49g_aem_AbV8FMZmYOsuULyxq1yfU0i2p2JlPPz95MvIbYTb3aWOMFO4QdbZwWlGl_a2_mGtJJXEbb9iKgbj_lYdzcLevni.](https://www.506infantry.org/resources/Documents/WWII-PIR-AA-JANJULY-1945.pdf)

¹⁶¹ WINTERS, s. 203.; *January, February, April, May, June, July 1945*. In: 506th Airborne infantry regiment association [online], [cit. 2024-04-11]. Dostupné z:

<https://www.506infantry.org/resources/Documents/WWII-PIR-AA-JANJULY-1945.pdf>.

¹⁶² Bohužel, toho dne byli vážně zraněni dva veteráni z roty E 506. pluku, kteří prošli boji v Normandii i Nizozemsku, seržant Joe Toye a seržant William Guarnere. Joe Toye přišel při dělostřelecké palbě o nohu. Když mu jeho přítel Guarnere přispěchal na pomoc, šrapnel ho zasáhl do nohy, kterou mu později museli amputovat. Guarnere na tento moment vzpomínal takto: „[...] Vyběhl jsem, abych se ho pokusil dostat do bezpečí. Jakmile jsem se k němu dostal, prásk! Nad našimi hlavami explodoval stromový výbuch. Dostal jsem zásah a padl vedle Joea. Měl jsem pocit, jako bych hořel. [...] Měl jsem utrženou pravou nohu a sníh byl od vsí té krve rudý.[...]“. GUARNERE, s. 163.

¹⁶³ Viz obrazová příloha č. 6.

¹⁶⁴ Pravděpodobně se jednalo o obávané Skorzenyho jednotky v přestrojení za americké vojáky. KOSKIMAKI, s. 393.

¹⁶⁵ Tamtéž, s. 407–409.

¹⁶⁶ Tamtéž, s. 427–430.; *January, February, April, May, June, July 1945*. In: 506th Airborne infantry regiment association [online], [cit. 2024-04-15]. Dostupné z:

<https://www.506infantry.org/resources/Documents/WWII-PIR-AA-JANJULY-1945.pdf>.

¹⁶⁷ BANDO, s. 230–231.

¹⁶⁸ AMBROSE, s. 230.

představovaly jedny z posledních bitev, které 101. výsadková divize během bitvy v Ardenách svedla.

4.3 Foy, Noville a poslední boje divize

Rota E se 12. ledna přesunula do pozic 3. praporu 506. pluku, které se nacházely jihozápadně pod Foy, vedle silnice Bastogne-Foy-Noville-Houffalize. O samotném útoku na město následujícího dne se nedalo pochybovat. K hlavnímu útoku, který měla provést rota E, byla jako záloha přiřazena ještě rota I z 3. praporu.¹⁶⁹ Velitelem útoku se stal stávající velitel roty E, poručík Norman S. Dike. Mezi muži v rotě neměl značné sympatie, protože většinu času trávil na velitelství praporu a ne se svými muži.¹⁷⁰

V 9:00 ráno začal hlavní útok. Rota E si musela probít cestu přes 250 metrů dlouhé otevřené pole do města. Krycí palba byla sice účinná, ale jen do chvíle, dokud se útok nezastavil.¹⁷¹ Postup své bývalé roty sledoval kapitán Richard Winters společně se svým přítelem, kapitánem Lewisem Nixonem a velitelem 506. pluku plukovníkem Robertem F. Sinkem z předsunutých pozic.¹⁷² Útok se zastavil, protože neoblíbený poručík Norman Dike zpanikařil a nařídil celý útok zastavit.¹⁷³ Pro rotu E bylo na otevřeném poli minimum míst, kam by se muži mohli před německou palbou z ručních zbraní a děl skrýt, a tak jako krytí posloužily prosté stohy sena.¹⁷⁴ První četa se dostala blíže k Foy a postupně si prorážela cestu do města.¹⁷⁵ Většina mužů z 1. čety v tuto chvíli netušila, co se děje za jejich zády.¹⁷⁶

Winters se mezitím snažil vyběhnout do boje, aby pomohl rotě E útok znovu rozpohybovat a dokončit jej. Byl však zastaven Sinkem, který mu opakoval, že je velitelem praporu a nemůže se pouštět do boje. Winters si však všiml poručíka RONALDA C. SPEIRSE, velitele roty D, který stál opodál. Winters si byl vědom jeho kvalit i přes jeho až mýtickou pověst, a proto ho vyslal, aby převzal útok.¹⁷⁷

---

¹⁶⁹ WINTERS, s. 206.

¹⁷⁰ Na tomto faktu se shoduje většina veteránů ať už v rozhovorech nebo ve svých knihách.

¹⁷¹ WINTERS, s. 206–207.

¹⁷² Richard Winters se stal velitelem 2. praporu během října 1944 v Nizozemsku, protože někdejší velitel, major Oliver M. Horton byl zastřelen při německém útoku na velitelství 506. pluku.

¹⁷³ Některé zdroje uvádí, že byl poručík Dike zraněn kulkou do ramene, jiné, že zpanikařil. Jelikož se tato událost stala během útoku a Dike byl z bojiště rychle odsunut, přesný důvod jeho zpanikaření není dosud známý.

¹⁷⁴ BROTHERTON, s. 137–138.

¹⁷⁵ MALARKEY, s. 183–184.

¹⁷⁶ První četa se o zkratu poručíka Dikea dověděla až po útoku.

¹⁷⁷ LANGLOIS, s. 42.

Speirs neváhal a pole proběhl i přes to, že na něj byli zaměřeni Němci ve Foy. Dokonce po něm vypálili i z kanonu ráže 88 mm, ale on jako zázrakem doběhl až k vyřazenému Dikeovi a rotě E, která čekala na další rozkazy.¹⁷⁸ Speirs rotě rozdal nové rozkazy, které zahrnovaly podporu minometů a kulometů. Tak se útok dal znovu do pohybu za silnější palebné podpory, která byla umístěna před osudným polem, kde se útok zastavil.¹⁷⁹ V 10:15 vyrazily do boje roty H a I z 3. praporu, 506. pluku, které útočily z jihu, taktéž podél silnice vedoucí z Bastogne do Houffalize.¹⁸⁰ Rota E si mezitím prorážela cestu ze západní strany města.¹⁸¹

Odpor německých vojáků ve Foy byl překvapivě tuhý. Četné ztráty působili výsadbářům němečtí odstřelovači, kteří byli stále schováni v domech a hospodářských staveních. Minimálně jednoho odstřelovače vyřídil na vlastní pěst nejlepší střelec roty E, Darrell C. „Shifty“ Powers.¹⁸² „Shifty“ zasypal odstřelovače sedmi ranami ze své pušky M1¹⁸³ a zneškodnil ho. Tímto činem zachránil několik dalších životů.¹⁸⁴ Zároveň rota E nedokázala navázat kontakt s rotou I, která se nacházela na druhé straně města a která v domnění, že střelí na Němce, páčila na rotu E. Speirs, který byl do boje poslán, aby převzal velení, neváhal a město, které bylo stále ještě plné německých vojáků, proběhl, aby se k rotě I dostal. Když s ní navázal kontakt, dostal se přes město zase zpět k rotě E.¹⁸⁵

Foy konečně padlo do rukou výsadbářů a bylo zajištěno v 16:30. Rota E přišla o šest svých mužů.¹⁸⁶ Na druhou stranu se ve Foy podařilo, dle ranního hlášení ze 13. ledna 1945, zajmout 69 německých vojáků, převážně z 10. pluku německých pancéřových granátníků a

---

¹⁷⁸ FREDERICK, s. 167–168.

¹⁷⁹ V roce 1991, kdy spisovatel Stephen Ambrose a veteráni Richard Winters, Carwood Lipton a Donald Malarkey navštívili znovu toto místo, Winters byl schopen určit přesnou lokaci, na které se nacházel jeden z kulometů, poskytující palebnou podporu útoku na město. Ambrosova žena Moira přesně na tomto místě na čerstvě zoraném poli našla prázdnou nábojnici z amerického kulometu ráže 30. AMBROSE, s. 232.

¹⁸⁰ KOSKIMAKI, s. 450.

¹⁸¹ *January 1945, February 1945, April 1945, May 1945, June 1945, July 1945*. In: 506 infantry [online], [cit. 2023-12-07]. Dostupné z: <https://www.506infantry.org/resources/Documents/WWII-PIR-AA-JANJULY-1945.pdf>.

¹⁸² Darrell C. Powers, rodák z Virginie trávil dětství lovem ve Virginských horách. Své střelecké dovednosti pravděpodobně získal, mimo svoje lovecké výpravy v horách, od svého otce.

¹⁸³ Puška M1, přezdívaná také jako „Garand“ po svém konstruktérovi Johnu C. Garandovi, byla standartní poloautomatickou puškou amerických ozbrojených složek až do roku 1957. Vyznačovala se silnou ráží (30-06 Springfield), objemnou nábojovou schránkou, která pojmula 8 nábojů a hlavně spolehlivostí. Generál George S. Patton o ní prohlásil, že se jednalo o „nejlepší bojový nástroj, který byl kdy vytvořen“. *M1 Garand History*. In: Garand Collectors Association [online], [cit. 2024-02-12]. Dostupné z: <https://thegca.org/m1-garand-history/>.

¹⁸⁴ BROTHERTON, s. 139.

¹⁸⁵ Hlavním svědkem této události byl seržant Carwood Lipton, který o ní prohlásil, že byla velmi působivá a šílená. AMBROSE, s. 237.; FREDERICK, s. 169.

¹⁸⁶ Johnnie E. Shindoll, Carl C. Sawosko, Kenneth J. Webb, Francis J. Mellett, A. P. Herron, Patrick H. Neill.; Viz Obrazová příloha č. 7.

9. tankové divize.¹⁸⁷ Rota E byla z Foy stažena v pozdních odpoledních hodinách a město bylo hlídáno rotami H a I z 3. praporu 506. pluku, které měly dohromady vyšší ztráty, než rota E. Do Foy byla následně vyslána také rota F z 2. praporu téhož pluku, kdyby se Němci snažili získat město zpět.¹⁸⁸ O to se skutečně pokusili a brzy ráno 14. ledna 1945 zahájili protiútok s cílem dobýt jej zpět. Protiútok byl tak silný, že došlo k vytlačení 3. praporu 506. pluku ven z města, ale díky podpoře dělostřelectva se přibližně v 9:30 probjoval zpět.¹⁸⁹

Následujícího dne se 506. pluk vydal na sever přes Recogne a Cobru směrem k městu Noville, které měl dobýt.¹⁹⁰ Při postupu byl nedaleko Noville 1. prapor zasažen dělostřeleckou palbou, která mu způsobila značné ztráty.¹⁹¹ Muži se na noc zakopali a čekali na útok, který nastal 15. prosince ráno. Spoluprací 1. a 2. praporu 506. pluku bylo Noville v dopoledních hodinách dobyto. Odpor byl velice slabý, protože většina německých vojáků se stáhla na sever a v Noville se nacházela jen malá posádka. Město, které od 20. prosince 1944 patřilo Němcům, nyní konečně získali američtí vojáci.¹⁹² Divize kříčících orlů následujícího dne získala pod kontrolu také města Rachamps a Hardigny, čímž zakončila své bojové tažení v bitvě v Ardenách a na svých postaveních byla vystřídána 17. výsadkovou divizí. Během ledna se však 101. výsadková divize musela ještě zúčastnit bojů v Alsasku a pomoci podržet bojovou linii ve městě Haguenau na francouzsko-německé hranici.¹⁹³

---

¹⁸⁷ *January 1945, February 1945, April 1945, May 1945, June 1945, July 1945*. In: 506 infantry [online], [cit. 2024-04-15]. Dostupné z: <https://www.506infantry.org/resources/Documents/WWII-PIR-AA-JANJULY-1945.pdf>.

¹⁸⁸ KOSKIMAKI, s. 451–455.

¹⁸⁹ AMBROSE, s. 240–241.

¹⁹⁰ WINTERS, s. 211.

¹⁹¹ BURGOTT, s. 228–229.

¹⁹² KOSKIMAKI, s. 474–475.

¹⁹³ WINTERS, s. 214–215.

5 Závěr

Role 101. výsadkové divize během bitvy v Ardenách byla bez nadsázky klíčová. Rychlý přesun z francouzského Mourmelon Le Grande zajistil, aby se divize dostala do Bastogne včas, což napomohlo zaplnit mezery v obraně. Žalostně vyzbrojení výsadkáři se hned v první den svého působení utkali s mnohonásobně větší německou přesilou ve městě Noville, které až do příjezdu výsadkářů hrdinně bránilo družstvo Desobry z 10. obrněné divize a části 705. praporu stíhačů tanků. Muži z 1. praporu 506. pluku ve městě svedli těžké boje a následujícího dne museli bohužel ustoupit. Původní záměr byl však splněn, neboť ihned 19. prosince 1944 101. výsadková divize zaujala obranná postavení okolo Bastogne, připravena město za jakýchkoliv okolností bránit. Velení divize připadlo generálu Anthony C. McAuliffe, který během obléhání Bastogne zastupoval generála Maxwell D. Taylora. Ten se nacházel ve Spojených státech amerických. Tato skutečnost měla za následek jeho značnou nepopularitu mezi muži, na rozdíl od generála McAuliffa, který dělal vše proto, aby 101. výsadková divize vytrvala. Výsadkáři zde zažili krutou zimu. Teploty v některých dnech padaly až pod $-20\text{ }^{\circ}\text{C}$, docházelo ke zhoršené viditelnosti kvůli hustým mlhám a místy napadly desítky centimetrů sněhu. Krom nepřítelů činily největší problémy nemoci, jako např. zápal plic či zákopová noha. Rovněž hrozilo umrznutí, což bylo zapříčiněno nedostatkem zimního oblečení. Kritický nedostatek zdravotnického materiálu nastal následkem ztráty 326. lékařského praporu 19. prosince 1944. Z jihu se pomalu blížila 3. armáda generála George S. Pattona, která však obklíčení prolomila až 26. prosince 1944. Do té doby se obklíčení výsadkáři museli postarat pouze sami o sebe. Kvůli mlhám nebyl možný letecký shoz zásob, což se změnilo až 23. prosince 1944, kdy mlha ustoupila. Během prosince divize čelila desítkám útoků německé pěchoty a tanků, které opakovaně odrážela. V lednu 1945 divize konečně přešla z defenzivních bojů na ofenzivní. Zbylé německé posádky, které se okolo Bastogne nacházely, se podařilo vytlačit pryč z prostoru, nebo zajmout. V lese Bois Jacques, který se nachází mezi městy Foy a Bizory zažili výsadkáři během ledna patrně nejhorší dělostřeleckou palbu za celé jejich působení na evropském bojišti. Muži byli svědky situací, při kterých viděli své zmrzačené kamarády těžce zraněné německým dělostřelectvem.

Nejdůležitějším úkolem divize během ledna 1945 bylo postoupit severně od Bastogne a dobýt města Foy a Noville, které Němci drželi od 20. prosince 1944 až dosud. Nejtvrději boje zažili během ledna výsadkáři ve městech Longchamps, Champs a Foy.

Všechna města se jim podařilo zajistit a následný německý odpor velmi slábl, tudíž divize rychle obsadila i Noville, Rachamps a Hardigny. Divize bojovala okolo Bastogne téměř měsíc vkuse a nenechala se zlomit ani v těch nejhorších situacích. Pravdou zůstává, že ztráty na životech byly těžké a divize musela být později doplněna o nové výsadkáře. Během 17. ledna její nasazení u Bastogne skončilo, protože ji nahradila 17. výsadková divize. Odpočinku se 101. výsadková divize však nedočkala, protože se následně zúčastnila bojů v Alsasku a držela linii ve francouzském městě Haguenau u německé hranice. Výsadkáři na jaře postupovali Německem a obsadili Hitlerovo Orlí hnízdo u města Berchtesgaden v Bavorsku. Zde pro ně válka v Evropě skončila. Počítalo se však s jejím nasazením v Pacifiku proti Japoncům. Výsadkáři se přesunuli do Rakouska, konkrétně do oblasti jezera Zell Am See, kde pokračoval jejich výcvik. Muži, kteří měli dostatek bodů, které se udělovali hlavním velitelstvím armády Spojených států amerických za vyznamenání, zranění atd. se mohli vrátit domů do Spojených států amerických. Bohužel většina výsadkářů na dostatečný počet bodů nedosáhla. Během září roku 1945 však Japonsko kapitulovalo a každý výsadkář měl plné právo na návrat domů do rodné vlasti.

Autor bakalářské práce odpověděl na výzkumné otázky, jenž si v anotaci práce položil. Primárním cílem bylo představit bojové úkoly, jimiž si divize během bitvy v Ardenách prošla. Kvůli rozsahu práce autor některé události popsal stručněji. Zmíněny jsou zde také podmínky, ve kterých výsadkáři museli přežívat, jejich nedostatečná zimní výstroj, či provizorní polní ošetřovny. V práci lze nalézt několik příběhů, které podtrhávají hrůzy války. Z důvodu struktury práce jsou umístěny do poznámek pod čarou. Důležité je uvědomění si, že se jedná o historii pouze jedné divize z mnoha, které se bitvy v Ardenách účastnily. Obdobné příběhy lze patrně nalézt v řadách každé z nich, ať už se jednalo o pěší či obrněné jednotky, které Bastogne hrdinně bránily. Odkaz, který u Bastogne válka zanechala, je zde patrný do dnešních dní.

6 Seznam použité literatury a internetových zdrojů

Literatura

- AMBROSE, Stephen E., *Band of brothers*, New York 2001.
- AMBROSE, Stephen E., *Bratrstvo Neohrožených*, Praha 2011.
- AMBROSE, Stephen E., *Vítězové*, Praha 2009.
- BANDO, Mark, *The vanguard of the crusade. The 101st Airborne in world war II*, Bayeaux 2012.
- BURGETT, Donald R., *Sedm cest do pekla: Křičící orel u Bastogne*, Brno 2001.
- BROTHERTON, Marcus, *Shiftyho válka: Životní příběh příslušníka bratrstva neohrožených*, Neratovice 2012.
- CASTOR, Henri P., *Bastogne and its american heroes*, Neufchâteau 2014.
- DELAÎTRE, Kevin, *101st airborne patches*, Plougastel 2017.
- DE TREZ, Michel, *Carentan linking Omaha beach – Utah beach part I*, Sainte-Côme-Du-Mont 2014.
- DE TREZ, Michel, *Carentan linking Omaha beach – Utah beach part II*, Sainte-Côme-Du-Mont 2019.
- ENJAMES, Henri P., *GI collector's guide vol. 1*, Paris 2004.
- FORTY, George, *Pattonova 3. armáda ve válce*, Praha 2015.
- FREDERICK, Jared, DORR, Erik, *Fierce valor: The true story of Ronald Speirs and his band of brothers*, Washington D. C. 2022.
- GRYNER, Peter, *Ardeny 1944*, Praha 1994.
- GUILLEMOT, Philippe, *The battle of the bulge. The failure of final blitzkrieg part I*, Neufchâteau 2015.
- GUILLEMOT, Philippe, *The battle of the bulge. The failure of final blitzkrieg part II*, Neufchâteau 2016.
- HENDRIKX, Peter, DE TREZ, Michel, *Orange is the colour of the day. Pictorial history of the 101st Airborne division during the liberation of Holland*, Sainte-Come-Du-Mont 2012.
- JÍŠA, Milan, ROLLINGER, Ivan, *500 hodin k vítězství*, Cheb 2011.
- KOSINA, Jiří, *Americké pozemní síly*, Praha 1996.
- KOSKIMAKI, George, *Battered bastards of Bastogne*, Havertown 2011.
- LANGLOIS, Chris, *How easy company became band of brothers*, [...] 2018.
- MALARKEY, Donald G., WELCH, Bob, *Seržant z bratrstva neohrožených*, Praha 2009.

MARIOTT, Leo, FORTY, Simon, *The Ardennes battlefields*, Brighton 2017.

RYAN, Cornelius, *Nejdelší den*, Praha 1992.

RYAN, Cornelius, *Vzdálený most*, Praha 1994.

SKORZENY, Otto, *Mé velitelské operace*, Praha 1994.

SPERANZA, Vincent J., *NUTS! A 101st Airborne division machine gunner at Bastogne*, Atlanta 2014.

TOLHURST, Michael, *Bastogne 1944: bitva v Ardenách*, Praha 2002.

WINTERS, Richard D., KINGSEED, Cole C., *Bratrstvo neohrožených-velitel*, Praha 2006.

ZALOGA, Steven J., *Pláž Utah a americké vzdušné výsadky*, Praha 2009.

Internetové zdroje

History of „Old Abe“ the live war eagle of the eighth regiment Wisconsin volunteers. In: Internet archive [online], [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: <https://archive.org/details/historyoflabel00barr/page/n13/mode/2up?view=theater>.

506th parachute infantry regiment. In: Bangor public library [online], [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: https://digicom.bpl.lib.me.us/ww_reg_his/47/.

88 mm náboj pro protiletadlový kanón FlaK 41. In: Vojenský historický ústav Praha [online], [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.vhu.cz/exhibit/88-mm-naboj-pro-nemecky-protiletadlovy-kanon-flak-41/>.

Robert George Cole. In: Congressional Medal of Honor Society [online], [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.cmozs.org/recipients/robert-g-cole>.

Německý lehký kulomet MG 42. In: Vojenský historický ústav Praha [online], [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.vhu.cz/exhibit/nemecky-lehky-kulomet-mg-42/>.

Service Company. In: Go for broke. National education center [online], [cit. 2024-03-04]. Dostupné z: <https://goforbroke.org/history/unit-history/442nd-regimental-combat-team/service-company/>

Gerald Joseph Lorraine. In: Find a grave [online], [cit. 2024-03-04]. Dostupné z: <https://www.findagrave.com/memorial/39583551/gerald-joseph-lorraine>.

Operation Market A & B. In: 506th Airborne infantry regiment association [online], [cit. 2024-04-09]. Dostupné z: <https://www.506infantry.org/resources/Documents/WWII-PIR-AA-OM-A.pdf>.

The vicarage at Nuenen. In: Van Gogh museum Amsterdam [online], [cit. 2024-04-09]. Dostupné z: <https://www.vangoghmuseum.nl/en/collection/s0140V1962>.

Volksgrenadier divisions. In: Flames of war [online], [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: https://www.flamesofwar.com/Default.aspx?tabid=112&art_id=3568&kb_cat_id=35.

Volksgrenadier Divisionen. In: Lexikon der Wehrmacht [online], [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: <https://www.lexikon-der-wehrmacht.de/Gliederungen/Volksgrenadierdivisionen/Gliederung.htm>.

705th Tank destroyer battalion. In: The 11th armored division legacy group [online], [cit. 2024-02-12]. Dostupné z: http://www.11tharmoreddivision.com/history/705th_TDB.html.

Henry Thomas Cherry. In: The hall of valor [online], [cit. 2024-02-12]. Dostupné z: <https://valor.militarytimes.com/hero/6049>.

James O'Hara. In: The hall of valor [online], [cit. 2024-02-12]. Dostupné z: <https://valor.militarytimes.com/hero/84354>.

Desobry William Robertson. In: American war memorials overseas, Inc. [online], [cit. 2024-02-12]. Dostupné z: https://www.uswarmemorials.org/html/people_details.php?PeopleID=24572.

December 1944. In: 506th Airborne infantry regiment association [online], [cit. 2024-03-05]. Dostupné z: <https://www.506infantry.org/resources/Documents/WWII-PIR-AA-DEC-1944.pdf>.

Chronology listing of the 705th. In: TankDestroyer.net [online], [cit. 2024-03-05]. Dostupné z: https://tankdestroyer.net/images/stories/ArticlePDFs/705_Chronology_Hist.pdf.

LTC James Louis LaPrade. In: Find a grave [online], [cit. 2024-03-05]. Dostupné z: <https://www.findagrave.com/memorial/50755428/james-louis-laprade>.

We stand alone together – Band of brothers documentary. In: YouTube [online], [cit. 2024-03-26]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=z6j_nop4wh0. (čas 48 min. 58 s)

Trench foot. In: National library of medicine [online], [cit. 2024-04-02]. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK482364/>.

To the German commander: Nuts! American commander. In: National archives today's document [online], [cit. 2024-04-02]. Dostupné z: <https://todaydocument.tumblr.com/post/105872778168/to-the-german-commander-n-u-t-s-the-american>.

January, February, April, May, June, July 1945. In: 506th Airborne infantry regiment association [online], [cit. 2024-04-10]. Dostupné z: <https://www.506infantry.org/resources/Documents/WWII-PIR-AA-JANJULY-1945.pdf>.

Franklin R. Blasingame. In: The wall of valor project [online], [cit. 2024-04-10]. Dostupné z:

https://valor.militarytimes.com/hero/79926?fbclid=IwAR0GqPtrgCHfUDXCmnesNal8CXg1yEb6LmGlxyGUvZmT0Q_6SoR_xQEd49g_aem_AbV8FMZmYOs-uULyxq1yfU0i2p2JlPPz95MvIbYTb3aWomFO4QdbZwWlG1_a2_mGtJJXEbb9iKgbj_1YdzcLeyni.

M1 Garand History. In: Garand Collectors Association [online], [cit. 2024-02-12].

Dostupné z: <https://thegca.org/m1-garand-history/>.

7 Resumé

For the United States of America, Battle of the Bulge was one of the biggest army involvement in its history. During 2nd January 1945, there fought circa 700 000 American soldiers from infantry, armored, airborne and other divisions. One of them was 101st airborne division, which arrived to Bastogne in the early morning of 19th December. Before the battle of the bulge, division went through 70 days in combat in Netherlands (since the beginning of operation Market Garden 17th September 1944) and before that over 30 days in Normandy campaign (since 6th June 1944). Now they faced the worst part of the war. Not because of the enemy, they were used to face the enemy from the campaigns before. The main problem was the shortage of ammunition, food and winter clothing. Based on a memories of few 101st members, in some cases there wasn't a single magazine with ammunition for a person. In the early stages of the battle of the bulge, members of 101st Airborne had to obtain ammunition in any possible way. The chaos on the battlefield around Bastogne was unimaginable during first few days. Also 326th Airborne medical company was completely captured by Germans during the 19th December, which left division without proper medical care and also without medical supplies. Men were struggling with cold which was one of the harshest in decades. Number of cases of trench foot and pneumonia were horrifically large due the lack of proper winter clothing and accessories. Still paratroopers hanged tough even though Bastogne area was completely surrounded by German troops. After the Patton's breakout of the surrounding during the 26th of December, situation get little bit better and during the January 1945, 101st Airborne went from defensive to offensive combat, pushing Germans away from Bastogne area. The 101st Airborne was famous after battle of the bulge and got nickname „Battered bastards of Bastogne“. They endured the harsh winter and also massive enemy attacks. After the Bastogne, they helped on the line in city Haguenau in France. After that they began their journey to the Germany and to Adolf Hitler's Eagle's Nest in Bavaria.

8 Přílohy

8.1 Seznam obrazových příloh

Obrazová příloha č. 1: Nášivky 101. Výsadkové divize.

Obrazová příloha č. 2: Mourmelon Le Grand poblíž Remeše.

Obrazová příloha č. 3: Cesta divize z Mourmelonu do Bastogne.

Obrazová příloha č. 4: Rozmístění 101. výsadkové divize během 19. prosince 1944.

Obrazová příloha č. 5: Bunda M1943.

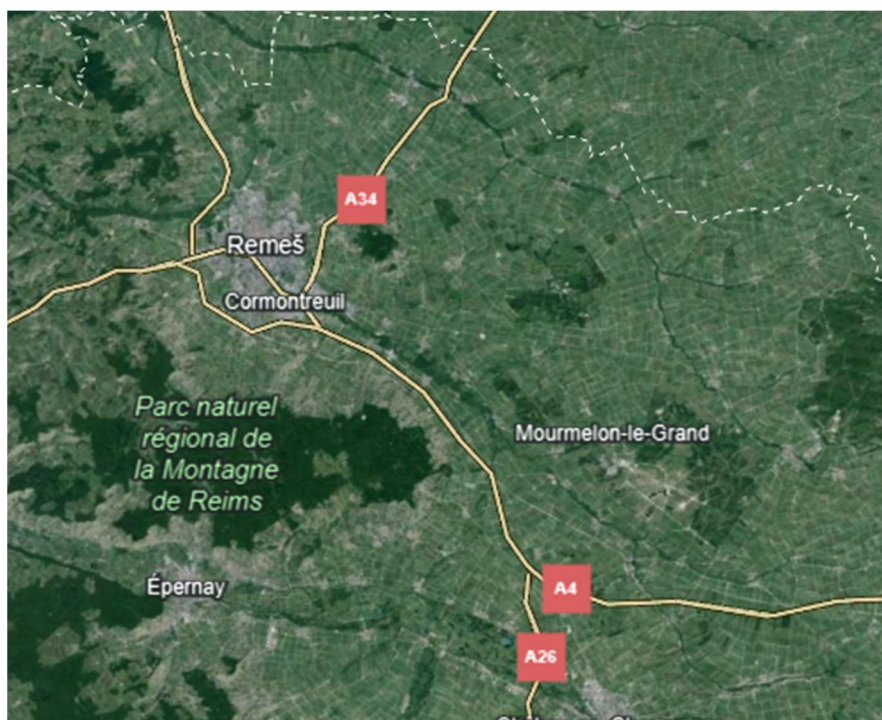
Obrazová příloha č. 6: Situace v lese Bois Jacques 3. ledna 1945.

Obrazová příloha č. 7: Památník padlým členům roty E 506. pluku v lese Bois Jacques.

Obrazová příloha č. 1: Nášivky 101. výsadkové divize. Původní druhoválečné nášivky 101. výsadkové divize. Lze si povšimnout, že ani jedna není stejná, což je následek rozmanitosti jednotlivých výrobců.¹⁹⁴

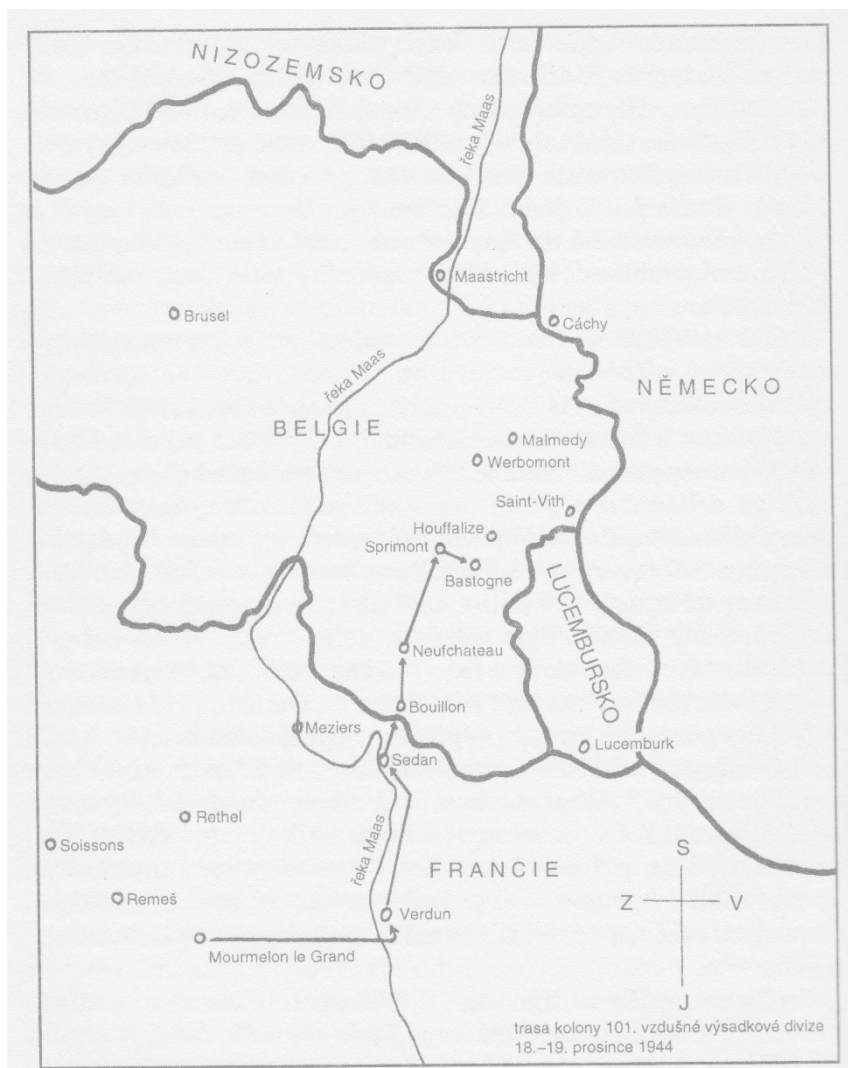
Obrazová příloha č. 2: Mourmelon Le Grand poblíž Remeše.¹⁹⁵

¹⁹⁴ Ze sbírky autora.

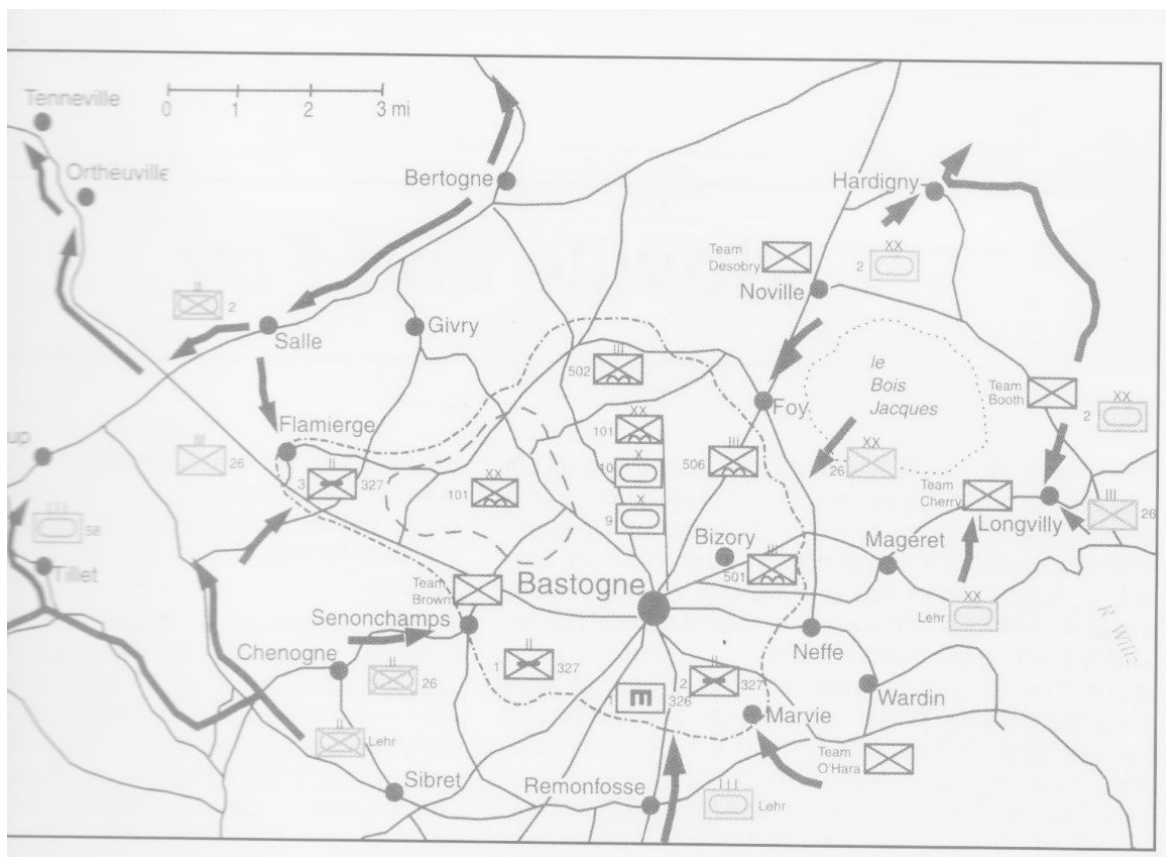
¹⁹⁵ Mourmelon Le Grand. In: Google Earth [online], [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: <https://earth.google.com/web/search/Mourmelon-le-Grand,+Francie/@49.14477526,4.30296036,107.63360907a,184397.37889281d,35y,0h,0t,0r/data=CigiJgokCXNhBQJ9QzVAEXNhBQJ9QzXAGaVtSuyt0EIAIaVtSuyt0EnAOgMKATA>.

Obrazová příloha č. 3: Cesta divize z Mourmelonu do Bastogne.¹⁹⁶

¹⁹⁶ BURGETT, Donald R., *Sedm cest do pekla: Křičící orel u Bastogne*, Brno 2001, s. 44.

Obrazová příloha č. 4: Rozmístění 101. výsadkové divize během 19. prosince 1944.¹⁹⁷

¹⁹⁷ BANDO, Mark, *Vanguard of the crusade. The 101st Airborne division in world war II*, Bayeaux 2012, s. 195.

Obrazová příloha č. 5: Původní druhoválečná bunda typu M43 která byla nošena výsadkáři i pěšími jednotkami u Bastogne. Lze si povšimnout, že do zimních podmínek je naprosto nedostačující.¹⁹⁸

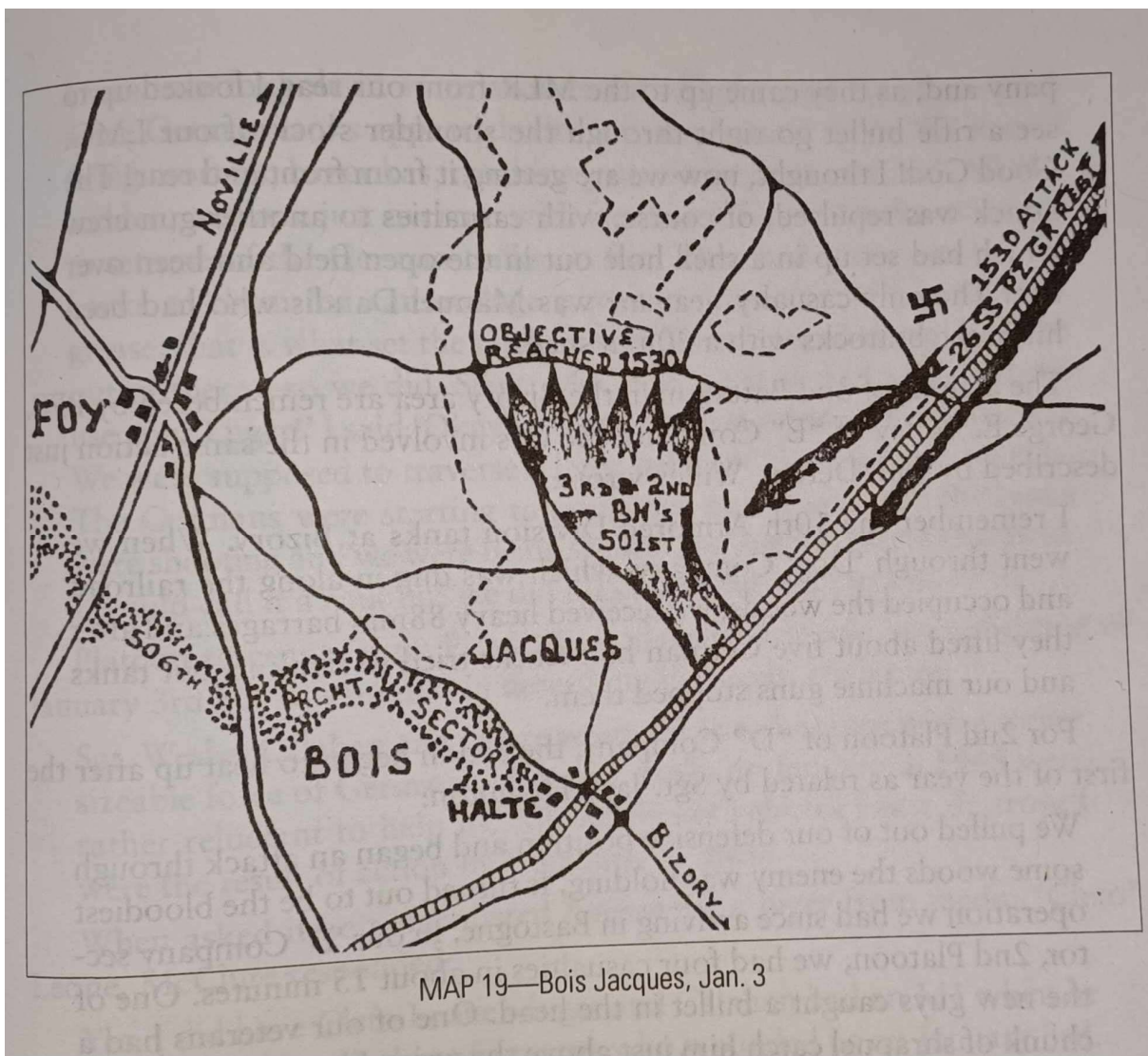

---

¹⁹⁸ Ze sbírky autora.

Obrazová příloha č. 6: Situace v lese Bois Jacques 3. ledna 1945.¹⁹⁹

¹⁹⁹ KOSKIMAKI, George, *Battered bastards of Bastogne*, Havertown 2018, s. 413.

Obrazová příloha č. 7: Památník padlým členům roty E 506. pluku v lese Bois Jacques.²⁰⁰

²⁰⁰ Vlastní fotografie.